

Blauwboek

Water- en groenbeheer in Zutphen en Warnsveld,

door burgers gedragen

Groengroep Zutphen

Maart 2017

Colofon

Dit Blauwboek is een initiatief van de in de groengroep Zutphen samenwerkende raadsfracties van GroenLinks, Partij van de Arbeid en Stadspartij in de gemeente Zutphen over thema's rond natuur, milieu en energie. Dit initiatief is ondersteund door enkele onafhankelijke adviseurs.

Auteurs

Dolf Logemann (redactie)
Dorien Bogerd (redactie)
André Jansen (eindredactie)
Frans Manders (aansturing drukwerk)
Sylvie Uenk
Pieter van de Ploeg
Dirk Luijendijk
Jaap Meijer

Vormgeving

Dirk Luijendijk

Drukwerk

Aquarius repro

Met dank aan allen die een inbreng hebben geleverd

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	4
DEEL I	6
1. Wat er aan vooraf ging	8
2. Aanbevelingen	10
DEEL II	14
Inzendingen	16
3. Beheer en onderhoud	16
4. Inrichting	28
5. Beleving	34
6. Energie	40
DEEL III	42
7. Bijlagen	44
A – Inrichtingsvoorstellen Dirk Luijendijk (zie nr. 20 - 24)	46
B – Ruimte voor natuur en schoon water met goed oeverbeheer	52
C – Herinrichten Laakse Laan (zie nr. 77)	54
D – Kanoroute Rondje Laaken (zie nr. 70)	60
E – Natuurlijke waterzuivering via waterverval (zie nr. 79)	64

DEEL I

Wat er aan voorafging en aanbevelingen

Zutphen vanaf de oude IJsselbrug, foto: Dolf Logemann

1. Wat eraan voorafging

Aanleiding

Het merendeel van de sloten en stadsvijvers, laken aan de oostkant van de IJssel en de diverse Berkeltakken in de gemeente Zutphen wordt beheerd door het Waterschap Rijn en IJssel. Het waterschap beraadt zich momenteel om verschillende redenen op het waterbeheer in de gemeente Zutphen. Dit is dus hét moment om ook wat fundamenteler na te denken over de inrichting en het beheer van de stadswateren in Zutphen en Warnsveld. Zowel bij de politiek als bij de burgers leven daar tal van ideeën over. Daarom hebben wij het initiatief genomen om deze ideeën bij elkaar te brengen en onder de aandacht te brengen van het Waterschap.

Tot wie richten wij ons

De oogst bestond uit totaal 86 bijdragen. Het bleek al gauw dat veel ideeën betrekking hadden op het groen naast de watergangen. Dit is in beheer bij de gemeente. Een aantal inzenders leverden ideeën voor het deelgebied van De Hoven, aan de westkant van de IJssel. Dit is in beheer bij het Waterschap Vallei en Veluwe. Een klein aantal inzendingen heeft betrekking op de IJssel en de IJsseluiterwaarden. Die zijn op hun beurt in beheer bij Rijkswaterstaat. Daarom richt dit Blauwboek zich ook tot deze overheden.

Initiatiefnemers

De initiatiefnemers van dit Blauwboek zijn de lokale afdelingen van GroenLinks, Partij van de Arbeid en de Stadspartij in Zutphen en Warnsveld. Deze politieke partijen werken in deze gemeente structureel samen op het terrein van groen en duurzaamheid. Ze worden daarbij ondersteund door enkele 'inhoudsdeskundigen'. Het uitgangspunt was evenwel ons in de publieksgerichte activiteit van het Blauwboek niet sterk politiek te profileren. Het water- en groenbeheer is immers in ieders belang en ook bij andere partijen leven ideeën.

Werkwijze

We zijn dit initiatief begonnen met een aantal eigen voorstellen voor een ander beheer van de stadswateren. Vervolgens hebben we ons via de lokale media gericht tot de burgers en de verschillende organisaties in Zutphen en Warnsveld. Hen hebben we gevraagd om ideeën aan te leveren. Het initiatief kreeg ruime aandacht en mede daardoor kwam er erg veel respons op onze oproep. We hebben deze ideeën gebundeld en gerubriceerd. Met deze eerste oogst organiseerden wij vervolgens een publieksavond, die we ook in de pers hebben aangekondigd.

De publieksavond kende een programma waarbij de mogelijkheid bestond ook nieuwe ideeën in te brengen. Ook is gezamenlijk gewerkt aan een aantal aanbevelingen aan de overheden waar wij ons tot richten. Deze aanbevelingen zijn in dit document opgenomen. De tussentijdse resultaten zijn op dezelfde avond aangeboden aan de heemraad mevrouw Antoinette van Helvoirt van het Waterschap Rijn en IJssel en wethouder mevrouw Coby Pennings van de gemeente Zutphen. Uiteindelijk zijn alle resultaten samengevoegd in dit Blauwboek.

Resultaten

Op de oproep in de diverse media reageerden 34 mensen en organisaties met maar liefst 86 voorstellen. De voorstellen konden we als volgt rubriceren:

- 33 voorstellen over het beheer van de watergangen en het groen er omheen
- 24 voorstellen voor een andere inrichting van water en groen
- 23 voorstellen om water en groen beter beleefbaar te maken
- 4 voorstellen om energie op te wekken uit water en groen

Zevenenveertig voorstellen hebben betrekking op het werkgebied van het Waterschap Rijn en IJssel, twee op het werkgebied van Waterschap Vallei en Veluwe, één op de IJssel, het werkgebied van Rijkswaterstaat en één voorstel is bestemd voor de Provincie. In alle gevallen zijn de voorstellen relevant voor de gemeente.

Twee voorstellen hebben betrekking op gebieden buiten de gemeentegrens. Deze hebben we ter beoordeling neergelegd bij de desbetreffende gemeenten Voorst en Lochem.

Hoe nu verder?

Met het toezenden van dit Blauwboek is ons werk niet af. Wij zijn weliswaar niet de eigenaren van de diverse voorstellen, maar wij blijven onze rol vervullen als aanjager van waterschap en gemeente over het water- en groenbeheer. Wij vragen via onze politieke kanalen aan de diverse overheden om de verschillende ideeën serieus te nemen en zo mogelijk ook uit te voeren. In de gemeenteraad zullen onze fracties hierbij het voortouw nemen. In het bestuur van het waterschap zullen wij dit doen via onze natuurlijke partners, de fracties van Water Natuurlijk en de Partij van de Arbeid. Wij hopen dat zowel in de Gemeenteraad als in het Waterschapsbestuur andere partijen zich hierbij aansluiten.

Het publiceren en uitdragen van de oogst van deze enquête betekent overigens niet dat we het met alle ideeën eens zijn. Maar daar gaat het ons nu niet om. Het belangrijkste is dat mensen en organisaties hebben meegedacht en de moeite hebben genomen om ideeën aan te dragen. Dat alleen al is voor ons zeer de moeite waard. Die bereidheid om mee te denken vanuit de burgerij en het gebruik maken van deze belangrijke kennisbron vraagt ook om nieuwe structuren van inspraak en betrokkenheid. Wij hopen dat de overheden tot wie wij ons richten het daarmee eens zijn.

2. Aanbevelingen

Ieder aangeleverd idee heeft natuurlijk zijn eigen waarde. Maar de totale oogst aan voorstellen overziend en gebruik makend van de aanbevelingen die tijdens de publieksavond werden geformuleerd, komen wij tot de volgende adviezen aan de waterschappen en de gemeente.

Algemeen

1. Voor zover ons bekend, is dit de eerste keer dat burgers zo enthousiast en betrokken en op deze schaal ideeën hebben aandragen voor het water en groenbeheer voor een hele gemeente. Uit de vele inzendingen sprak bovendien het stellige vertrouwen dat het water met een ieders inspanning leuker, schoner en beter beleefbaar kan worden. Water en groen zijn voor de burger allerminst een 'ver-van-mijn-bed-show'. Het is zaak dat de beide waterschappen – Rijn en IJssel en Vallei en Veluwe –, alsook de gemeente Zutphen dit beseffen en deze betrokkenheid serieus oppakken. Gebeurt dat op de juiste manier dan kan met burgerparticipatie veel positieve energie loskomen.

2. In veel inzendingen staan immers opmerkingen over inwoners die vaker willen meedenken over hun omgeving of aanbieden mee te werken aan het onderhoud. Ook uit de gesprekken tijdens de publieksavond over het Blauwboek bleek de behoefte van inwoners om meer betrokken te zijn bij het water in onze gemeente. Uit de reactie van de heemraad mevrouw Van Helvoirt en de wethouder mevrouw Pennings maken wij op dat dit bij hen in goede aarde valt. Dan blijft nog wel de vraag hoe dit gesprek en deze samenwerking meer structureel kan worden georganiseerd. Geopperd zijn de aanstelling van een contactpersoon, het inrichten van een loket en het op wijkniveau organiseren van bijeenkomsten. Wij vragen het waterschap en de gemeente om na te gaan hoe zij burgerparticipatie in de lokale situatie kunnen vormgeven.

3. Het blauwboek kan een goede aanleiding zijn voor deze meer structurele samenwerking, bij voorbeeld door die samenwerking te concretiseren via 'wat', 'wie' en 'wanneer & hoe', kortom een visie op burgerparticipatie in het water- en groenbeheer. Of breder: in de publieke ruimte. Daarbij is ruimte nodig voor 'maatwerk': kleine ideeën als het aanleggen van een visplek of een kindvriendelijke oever kunnen een begin zijn. Quick wins (zichtbare acties op korte termijn) stimuleren alle partijen tot meer samen doen. Maar de initiatieven kunnen ook groter zijn, zoals het voorstel voor nieuwe natuurvriendelijke oevers in het Emerpark.

4. Wij vragen de waterschappen en de gemeente dus de burgers en verenigingen meer te betrekken bij het beheer van het water en het groen en daarvoor geschikte vormen te bedenken. Ons initiatief in Zutphen en Warnsveld leert dat dit veel positieve energie oplevert en dat dit bijdraagt aan een positief draagvlak voor het water- en groenbeheer. Burgers kunnen in het beheer de ogen en oren zijn voor de overheid en hebben vaak goede ideeën. Deels hebben zij ook een grote deskundigheid op bepaalde terreinen, bijvoorbeeld op het gebied van flora en fauna en ecologisch beheer. Maak daar gebruik van!

5. Los daarvan vragen wij de waterschappen en de gemeente om vanuit een positieve grondhouding te bezien hoe elk van de afzonderlijke ideeën in de Blauwboek een eigen plek kan krijgen in de verschillende beleidsprogramma's en ons daarover te informeren. Dat zou recht doen aan de betrokkenheid die burgers en organisaties hebben getoond.

Beheer en onderhoud

6. Verreweg de meeste voorstellen in onze enquête hebben betrekking op het versterken van het ecologisch beheer van de oevers. Een voorbeeld is het pleidooi van een bewoonster om een aangepast maaibeheer uit te voeren langs het wandelpad bij Sutfene. Ze geeft daarbij aan dat de bewoners van het verpleeghuis veelvuldig van dit wandelpad gebruik maken. Door een ecologisch beheer kunnen ook mensen in een rolstoel dan op het water kijken in plaats van tegen de brandnetels.
   Een meer ecologisch gericht beheer kan door gazons later te maaien (na de bloeitijd), minder vaak te maaien, meer van de oeverbegroeiing te laten staan of door de vegetatie gefaseerd te maaien. Bijvoorbeeld door het ene jaar de ene oever te maaien en het andere jaar de andere oever. Er is kennelijk een grote behoefte aan meer natuurwaarden in en rond het water in de stad. Dit vraagt om een andere planning van de beheerwerkzaamheden en een andere instructie aan de medewerkers beheer en onderhoud, vanuit een andere visie op wat 'schoon en netjes' is. Onze aanbeveling is om hier in de komende jaren bij het waterschap én de gemeente veel energie in te steken. Over vijf jaar mag wat ons betreft de stad er anders uitzien!

7. Eén van de aanbevelingen over beheer en onderhoud is om het maaisel langs oevers – met name in het buitengebied – voortaan te verwijderen zodat de grond schraler wordt en er meer bloemen gaan groeien. Het maaisel is waardevol te hergebruiken als grondstof voor het omringende boerenland. Dit kan in veel gevallen gepaard gaan met minder vaak maaien. Bloemen en insecten krijgen dan meer kans. Met deze besparing kan het vervoer van maaisel van de oevers naar landbouwgrond in de omgeving bekostigd worden. Door afvalstoffen te hergebruiken en grondstoffen in de directe omgeving te benutten ontstaat voor iedereen een win-win situatie.

8. Verschillende inzenders geven met redenen omkleed aan dat zij meer stromend water in de stad en hogere peilen willen. Dat vraagt er om te onderzoeken of er meer water uit de Berkel via de stadswateren kan worden geleid. Naar verhouding wordt nu erg veel water onnodig afgeleid via het Afwateringskanaal en het Twentekanaal.

Inrichting

9. Uit ons initiatief blijkt een brede belangstelling voor het weer watervoerend maken van de Binnengracht (Martinetsingel, Boompjeswal, Paardenwal). Deze herstelde watergang markeert immers de meest oorspronkelijke loop van de Berkel uit de tijd van de eerste bewoning, dus van het ontstaan van de stad Zutphen. Onze aanbeveling is dat een projectgroep van Waterschap en gemeente deze mogelijkheid serieus gaan onderzoeken en dat het dit project bij gebleken haalbaarheid ook wordt uitgevoerd.

10. Een bijdrage aan de historie van de stad is evenzeer de revitalisering van de Berkelloop door de binnenstad, vanaf de Overwelving via de Molengracht/Rozengracht en de Berkelkade naar de Kattenhaven. Hiervoor zijn door een aantal inzenders verschillende voorstellen gedaan. Wij stellen voor dat de gemeente de mogelijkheid van deze voorstellen onderzoekt en een plaats geeft in het project 'Berkel in de Stad'. Wellicht dat dit project om die reden breder moet worden aangepakt dan nu het geval is.

11. Er zijn via dit initiatief ook veel voorstellen gedaan voor natuurvriendelijke oevers langs de diverse laken en stadssingels in (vooral) de zuidkant van de stad (Warnsveld-Zuid, Leesten, Emerpark). Wij vragen het Waterschap om systematisch te onderzoeken langs welke wateren natuurvriendelijke oevers kansrijk kunnen worden aangelegd. De geschikte locaties zouden vervolgens in een programma moeten worden gezet en uitgevoerd zodra zich een kans voordoet.

12. Binnen de economie van de binnenstad van Zutphen vervullen de fluisterboten een belangrijke functie. De huidige botenkade langs de Rijkenhage kent echter een aantal knelpunten, die ter plaatse moeten worden opgelost. Wij vragen de gemeente en het Waterschap om te bezien hoe deze knelpunten hier kunnen worden weggenomen.

Water en groen beleefbaar maken

13. Zutphen en Warnsveld hebben veel oppervlaktewater, wat deze gemeente bijzonder maakt. Samen met een groene leefomgeving is het heel aantrekkelijk om hier te wonen en recreëren. Dit mag veel meer benadrukt worden. De Stichting Zutphen Promotie zou hier, met het budget dat zij van de gemeente gekregen heeft, een mooie rol in kunnen vervullen.

14. Door de inzenders zijn verschillende voorstellen voor gedaan voor een of meer kanoroutes door de stad en het buitengebied. Elk van die routes kent knelpunten. Hier en daar is een extra kanostoep nodig, er zouden routekaartjes moeten komen en bewegwijzering en bij renovatie zouden sommige duikers moeten worden aangepast. Al met al bieden het grachtenstelsel van de binnenstad en de laken in het buitengebied veel kansen voor een kanonetwerk door het prachtige achterland van de Graafschap. Onze aanbeveling is om die mogelijkheden te onderzoeken.

15. Voor de watersporter én de toeristen van de fluisterboten zou het een grote aanwinst zijn als de Vispoortgracht vanuit de Berkelarm langs de Graaf Ottosingel weer toegankelijk wordt voor kleine boten. Het is zaak om deze al langer bestaande wens op een programma te zetten, zodat deze kan worden gerealiseerd zodra zich een kans voordoet.

16. Vanaf de Noorderhaven kan je lopen en fietsen tot aan de Houthaven (museumhaven). Daarna stopt het fietspad abrupt. Een paar honderd meter verder ligt er ook een fietspad op de dijk dat doorloopt tot aan de Industriehaven. Wat ligt er meer voor de hand om deze twee fietspaden met elkaar te verbinden, zodat fietsers en wandelaars (waaronder de bewoners van de nieuwbouwwijk Noorderhaven) langs de diverse havens en de oever van de IJssel hun ommetje kunnen maken[1]. Nog mooier is het als er ook een fietspad wordt aangelegd vanaf de Loswal, achter de loods van Reesink Staal bij de Industriehaven, tot aan het bestaande fietspad langs De Pol en de ingang tot het Twentekanaal.

Energie en klimaatadaptatie

17. Wij bevelen voorts aan om te onderzoeken welke mogelijkheden er rond de Berkel liggen voor energieopwekking en om daarmee van de Berkel een energie-proeftuin te maken.

18. Daarnaast stellen wij voor om onder de trap van de gerenoveerde IJsselkade een aantal turbines (waterdynamo's) te plaatsen en de stroming in de rivier benutten voor de opwekking van elektriciteit voor onder meer de straatverlichting.

19. Zo kan er ook een rad komen bij de Overwelving, als herinnering aan het molencomplex dat hier heeft gestaan. Behalve een (beperkte) energieopwekking heeft het rad een educatieve en toeristische functie.

20. Gemeente en waterschappen zouden ten slotte plannen moeten maken voor het klimaatadaptief maken van de stad. Stadswateren en groengebieden kunnen beter worden ingericht om verkoeling te bieden bij extreem warm weer. Daken kunnen worden afgekoppeld van het riool en er kunnen gebieden worden ingericht voor tijdelijke waterberging (wadi's).

Spontaan wandelpad langs de Graaf Ottosingel, foto: Dirk Luijendijk

1 Aandachtspunt hierbij is de rijke groeiplaats van bijzondere stroomdalflora op deze plek.

DEEL II

Inzendingen

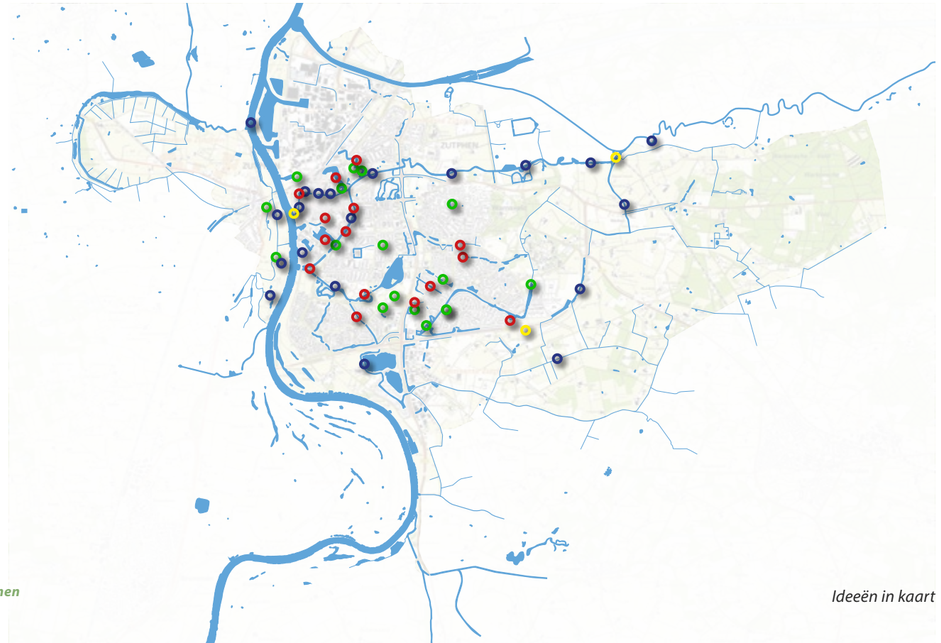
Oolerhoekse Laak, foto: Dirk Luijendijk

Inleiding bij de voorstellen

In totaal zijn er 86 ideeën en suggesties aangedragen. Sommige zijn beknopt, maar anderen waren vergezeld van situatieschetsen en uitgebreide toelichtingen. Er werd zelfs een complete en rijk geïllustreerde visie op de inrichting van de stadswateren ingezonden.
In dit deel doen we geen poging om de ideeën samen te vatten. Ook hebben we de teksten ternauwernood redactioneel aangepast. We hebben ze wel gerubriceerd. We publiceren hier dus de complete lijst van aanbevelingen, in de vorm zoals ze bij ons zijn aangeleverd. We bevelen ze graag bij u aan.

Ideeën in kaart gebracht

Legenda
- Beheer en onderhoud
- Inrichting
- Beleving
- Energie

Ideeën in kaart

3. Beheer en onderhoud

Gemeente zou voor natuur eigen beleid moeten voeren

De gemeente heeft in haar visie over het buitengebied van Zutphen (2015) geen voortouw genomen voor de natuur, maar zegt de provincie Gelderland te willen volgen. De visie is ter voorbereiding van de nieuwe bestemmingplan(nen) van het buitengebied. Wij willen graag dat de gemeente wel een eigen beleid voert. Door wel voor de landbouw een actief beleid te voeren is er een achterstand bij natuur en is/wordt de gemeente afhankelijk van anderen.
In 2009 is er in het kader van het groenbeleidsplan Zutphen een notitie geschreven door Michel Klemann van de Vogelwerkgroep, waarvan met name het hoofdstuk H 2.4 “Water” vanaf pagina 27 t/m 37 nog altijd van toepassing is.
Zie pdf: http://www.vwg-zutphen.nl/Pdf/Rapporten/Uitgangspunten-groenbeleid.pdf
Graag willen wij opmerken dat er de laatste jaren een beter ecologisch bermbeheer wordt gevoerd. Al kan het altijd nog beter.Ook voor het beheer van taluds en onderwater bermen kan en moet er nog veel verbeterd worden. Het gaat vaak om de juiste denkwijze t.a.v. het beheer. Als bijlage zend ik u een A4tje “Ruimte voor natuur en schoon water met goed oeverbeheer”.
Voorstel: ook voor natuur als gemeente eigen beleid voeren meer ten gunste van natuur.

Hans Grotenhuis, Vogelwerkgroep & St. Waardevol Warnsveld

Vijver Bonendaal Vordensebinnenweg

Graag zou ik aandacht willen vragen voor de oude vijver in Warnsveld, gelegen tussen de Bonendaal en de Vordensebinnenweg. Ik heb er ongeveer 20 jaar tegenover gewoond en bewaar er mooie herinneringen aan. De vijver was in alle seizoenen prachtig maar vooral in de winter vonden wij het een mooie plek: als het ijs dik genoeg was maakte onze ouders er een geweldige ijsbaan van, kompleet met verlichting en muziek! Er kwamen natuurlijk veel mensen op af en het was heel sfeervol en gezellig! De vijver was toen veel groter/breder en het water stond veel hoger.
Helaas staat de vijver nu zielig te verdrogen en is er niet veel meer van over… Doodzonde!
Graag schoonmaken, snoeien, uitdiepen en daarna goed onderhouden.

Marijke Landeweerd-Naber

Natuurlijk bermbeheer

Natuurlijk bermbeheer, met in diverse hoogten (on-)gemaaid gras met natuurlijke bloemenmix, daar bent u al bekend mee, gezien de vele prachtige stukken die ik in de stad tegenkom.

Tet de Haas

Inzetten schaapskudde

Zet er eens een kudde schapen in (excursie kinderboerderijdieren, mobiele schaapskudde, zoals in stad groningen? Of een vetmestvarkentje voor de groene slager). Infoborden over de historie vd IJssel of verhalen erover.

Tet de Haas

Meer bloemen in het talud

Zorg voor het groen op het talud van de Berkelkade is eveneens van grootste belang. Het is nu geen gezicht met veel brandnetels en ander onkruid. Zorg voor meer bloemenpracht.

Magda en Everhard Wasseveld

Water langs de Laakse Oever is smerig

Wij wonen bijna 2 jaar aan de Laakse Oever met veel plezier. Al onze gasten kijken hun ogen uit.
Maar sinds enkele maanden zit er in en op het water een dikke erwtensoep achtige alg . Wij hebben ook de indruk dat er meer muggen en vliegen zijn als andere jaren. Heel graag jullie aandacht hiervoor, het is echt een heel smerig gezicht.

Dieneke Blanken

Laakse Oever is slordig gemaaid

Een paar weken geleden zijn de wallen van de Laakse Oever aan de straatkant gemaaid. Het riet in het water staat er op sommige plekken nog wel en ook is het riet wat is gemaaid, intussen geel geworden, op sommige plekken blijven liggen. In onze optiek is het slortig gebeurd en was dat vorige jaren toch wat netter.

Dieneke Blanken

Graag meer bloeiende planten langs de waterkant

Ideeën om het water op te 'leuken'; misschien wat meer gekleurde water planten langs de waterkant?!

Dieneke Blanken

Maaibeheer aanpassen op o.a. orchideeën en de putter

Het is zo bijzonder, de orchideeen die hier en daar in Zutphen staan. Bijvoorbeeld momenteel bloeien er wespenorchissen langs het fietspad van de Laan naar Eme, aan de kant van bedrijventerrein de Stoven. Vorig jaar heb ik ze daar ook al gezien, en ik was verheugd, ze weer aan te treffen! Misschien is dit al bekend, ik hoop dat het maaien aldaar nog geruime tijd wordt uitgesteld,zodat ze hun zaad kunnen verspreiden!
U noemt in het krantenberichtje niet de vogels, ik neem deze gelegenheid om te pleiten voor het later maaien van uitgebloeide distels, zodat de puttertjes (ook wel distelvinken genoemd), de zaadjes kunnen eten, dat doen ze in alle vroegte, met groepjes tegelijk. Een heel vrolijk gebeuren, vooral omdat het zulke kleurrijke vogeltjes zijn, en gezellig kwetteren terwijl ze eten... Deze vogel heeft het moeilijk in ons land, juist door het ontbreken van uitgebloeide distels... Met kleine dingen kunnen we een bijdrage leveren aan het geheel. De vogeltjes komen op hun herfsttrek naar het zuiden langs om hun buikjes vol te eten voor de lange reis.

Anna

Extensiever beheer wadi Spittaalderkamp

Het wadi-gebied langs de rode loper (fietspad Spitaalderkamp) wordt zo vaak gemaaid, terwijl er veel mooie bloeien bloeien (veel rode klaver en kattestaart o.a) die druk bezocht worden door vlinders en bijen. Kan dat niet minder vaak?

Anna

Idem: Jo Spierlaan

En langs het water aan de Jo Spierlaan kan het ook best wat vrolijker. Andere begroeiing/ bebloeiing zou heel fijn zijn.

Anna

Minder rücksichtslos maaien watergang

De mensen die de Berkel en wal schoonmaken (waterschap of gemeente) varen veel te hard door de Berkel en kijken niet wat ze weghalen.

Rikie Starkenburg

Minder rigoureus riet maaien Robert van Gulikstraat

Het natuurgebied aan de Robert van Guliklaan wordt op sommige stukken erg dicht langs de oever gemaaid, alwaar de orchidëen dan geen kans hebben hun zaden te verspreiden... dus liefst een paar meter van de oever.

Anna

Maaibeleid dijk bij de Mars

Mijn vraag valt misschien buiten de competentie van de gemeente. Het gaat over het maaibeleid van de dijken en mn de dijk die grenst aan de dode arm van de IJssel achter mijn werkruimte aan de Marsweg 115. Tijdens de lente was de dijk met verschillende soorten bloemen een plezier voor het oog en de insecten. Midden in de bloei is er gemaaid, zelfs het maaisel bleef niet liggen zodat het zaad dat er misschien al gevormd was ook niet kon drogen en dienen voor het volgend jaar.
Ik begreep (als ik dit precies genoeg onthouden heb) dat dit valt onder het beleid van Rijkswaterstaat en mn. van Rivierenland IJssel en Rijn. Ik zou pleiten met mijn boerenachtergrond voor later maaien, langer laten liggen en daarna pas bundelen. Wellicht dat u dit voor elkaar kunt krijgen.

Carien Engelhard

Beheer langs de Berkel (Wilhelminalaan)

Ik pleit ook graag voor een andere verzorging van de begroeiing. Ik stel mij voor dat een deskundige keuze voor aanplant en zaaien (en later aangepast maaien) van wilde en gevarieerde oever- en water flora ook meer insecten zal aantrekken. Hopelijk zal het ijsvogeltje dan ook komen nestelen.
Wellicht kan er een soort ' lint' gemaakt worden waar ook het eilandje in het midden en het park aan de linkerzijde van Suftene betrokken kan worden. Misschien kan het zelfs een aansluiting vinden bij de nieuwe loop van de Berkel, aan de overzijde van de grote weg.
Als eigenaar van een grote tuin aan het water zou ik ook graag mee willen doen en bijdragen aan een natuurvriendelijker beheer van de Berkel. Ik denk dat vele buren hieraan ook mee willen werken.

Carien Engelhard

Extensiever beheer Berkel bij Ravel

Sinds juli 2007 zijn wij woonachtig in één van de appartementen van Ravel. (Verdistraat, Waterkwartier). In die tijd is ons beloofd dat het groen aantrekkelijk gemaakt zou worden voor mens en dier. Echter, de groenstrook langs de Berkel, met hekken afge-

sloten, wordt nu 2X per jaar kaal gemaaid. Insecten, vlinders en vogels vinden er nauwelijks voedsel en schuilmogelijkheden.
Het inzaaien van wilde planten, zoals in de bermen langs de wegen, bij het nieuwe zwembad, het Gelre Ziekenhuis, enz. enz. zou al een hele verbetering kunnen zijn. Natuurlijk moeten die planten dan ook de kans krijgen zich te vermeerderen en uit te zaaien. Tenslotte zou het aanzien vanaf de Fluisterboten heel wat aantrekkelijker worden.

Henny Kwinkelenberg.

Stel ecologische eisen aan het beheer van taluds en oevers

Bij de overdracht van het beheer van de stadswateren en taluds/ oevers heeft de gemeente aan het waterschap Rijn en IJssel geen voorwaarden bedongen. Mogelijk was de financiële positie hier debet aan. Daarmee geeft de gemeente haar zeggenschap uit handen.
Voorstel: stel ecologische eisen aan het beheer van taluds/oevers dat gewenst is.

Hans Grotenhuis, Vogelwerkgroep & St. Waardevol Warnsveld

maai oevers in gedeelten en laat delen staan

Het getuigt van geen goed beheer als oevers in augustus al geheel kaal gemaaid worden. Voorbeeld: vijver bij sporthal De Kei in Warnsveld. Een ander voorbeeld is de Laak tussen de Canadasingel en de Rudolf Steinerweg.
Riet en oeverbegroeiing is niet alleen belangrijk voor rietvogels om er in te kunnen broeden. Ook voor dodaars, fuut, waterhoen,- meerkoet, knobbelzwaan en geeft het dekking/ schuilen/ veiligheid, broedge-legenheid/ nestmateriaal en voedsel. Ook soorten als sabelsprinkhaan en libelles hebben de begroeiing nodig in hun bestaan. En natuurlijk de vissen. (voedsel en paaigelegenheid).
Voorstel: Laat minimaal 5-10% van alle oevers in de gemeente Zutphen ongemaaid en maai in delen.

Hans Grotenhuis, Vogelwerkgroep & St. Waardevol Warnsveld

Voorbeelden slecht maaibeheer, bron: Hans Grotenhuis

Oevers niet maaien tijdens het broedseizoen

Dit jaar bleek langs de Berkel (Graaf Ottosingel) in Zutphen dat er in juni in het broedseizoen al oevers en riet gemaaid werden. Hierdoor werden o.a. nesten van kleine karekieten, die afhankelijk zijn van nestelen in riet, verstoord. Na een actie op facebook van één van onze leden werd het maaien direct gestaakt. Het was echter te laat voor vele vogels.
Voorstel: niet maaien voor 1 augustus voor deze vogels.

Hans Grotenhuis, Vogelwerkgroep & St. Waardevol Warnsveld

Laat waar dit vanuit de waterfunctie kan riet staan

Daar waar de doorstroming (afvoer en aanvoer van water) qua profiel van de waterloop/sloot meer dan ruim genoeg is, laat daar in het water de begroeiing staan.
Voorstel**:** laat waar mogelijk begroeiing/riet in het water staan uit ecologisch oogpunt.

Hans Grotenhuis, Vogelwerkgroep & St. Waardevol Warnsveld

Spaar overhangende takken en takken in het water

Een voorbeeld waar meer bereikt kan worden voor de ecologie is de Vijver in het Waterkwartier. Vogels (ijsvogel, aalscholver, meerkoet, waterhoen e.a. die daar voorkomen willen gebruik maken gebruikt van dekking van begroeiing, rust/ uitkijkpunten op bijvoorbeeld takken en bomen die gerust in de Vijver mogen liggen. Dus niet alles “schoon” weghalen. Het heeft nut. Het geldt zeker ook voor andere plaatsen in Zutphen zoals langs de Berkel waar steeds meer mensen toegelaten worden op en langs de oevers. Hierdoor worden de water- en rietvogels verstoord. Door rietkragen waar mogelijk te laten staan komt er meer dekking voor hun veiligheid. Ook moeten hier niet alle takken weggehaald worden waarvan bijvoorbeeld ijsvogels gebruik maken en waarop meerkoeten/futen een nest bouwen.
Voorstel**:** laat meer takken waar mogelijk liggen.

Hans Grotenhuis, Vogelwerkgroep & St. Waardevol Warnsveld

Andere inrichting en beheer laak bij hoeves en Caro van Eijkstraat

Er is een fietspad in Leesten, dat achter de zgn Hoeves (Betsy Perkhoeve, Aletta Jacobshoeve, Annette Poelmanhoeve, Wilhelmina Druckerhoeve) loopt; vanaf de Caro van Eijklaan tot aan de zuster Meijboomstraat. Dat fietspad loopt langs een water (de Laak?) en de bermen en het talud langs dat water zijn verschrikkelijk saai en wordt nog best veel gebruikt door hondenbezitters die de poep van hun hond niet opruimen. Ik zou daar bijv. knotwilgen heel erg leuk vinden... of andere begroeiing... en veel bijenbloemen zaaien, zoals nu langs de Laan naar Eme zo mooi is!
Ze hebben er onlangs (tijdens de broedtijd!) houten beschoeiingen aangebracht, waardoor de mooie oeverbegroeiing werd verwijderd, Waarschijnlijk komt die weer terug. Maar op het moment vond ik het jammer.

Anna

Vogelnesten markeren

Het markeren van vogelnesten met stokken of nestbeschermer ala weidevogelbeheer door boeren. Om zo te voorkomen dat nesten met eieren en zelfs broedende vogels onder de maaimachine terechtkomen. Wellicht is er interesse bij omwonenden om nesten op te sporen en te markeren.

Sylvie Uenk

Voorbeeld vogelnestmarkering, bron: Sylvie Uenk

Met vrijwilligers zwerfvuil verwijderen

Beschikbaar stellen van afvalknijpers en afvalzakken (en gratis inleveren) aan mensen die zwerfafval willen rapen.

Sylvie Uenk

Maaisel opruimen

Maaisel opruimen langs sloten en laken in het buitengebied tbv verarming & meer kruidenrijke oevers.

Sylvie Uenk

Geen riet maaien tijdens het broedseizoen

Ik wil even aandacht vragen voor het beleid tav oeverbeplanting: er is afgelopen jaar door de gemeente gesnoeid in het riet, toen daar gebroed werd (Graaf Ottosingel). Dus verzoek aan de gemeente om in het broedseizoen van het riet af te blijven.

M. Fels

Beter beheer van de Canadasingel

Wij willen ons slechts beperken tot het gebied waar wij wonen nl. in Leesten Oost, Canadasingel grenzend aan het water van de Ooyerhoekse Laak. Deze waterpartij wordt begrensd door de Kerkhofweg en Het winkel-Centrum Leesten Oost.

De Ooyerhoekse Laak is een langzaam stomende rivier die uiteindelijk in de IJssel terecht komt. In de rivier komt het regelmatig voor dat de te veel kroos zich ophoopt. Het waterschap weet hier van en geeft te kennen dat de stroomsnelheid van de rivier te laag is om een schoon oppervlaktewater te hebben.

Wij zouden graag zien dat de stroomsnelheid vergroot zou worden , bv door meer water in de bovenloop toe te laten. Maar ook door middel van het aanleggen van kleine eilandjes.

Wij hebben geconstateerd dat er bijzonder veel gebruik gemaakt wordt van het terrein aan de overkant van de Canadasingel waar een waar hondenparadijs is ontstaan. Er worden per dag gemiddeld 50 honden uitgelaten op deze plek. Deze plek is door de gemeente aangemerkt als losloopgebied voor honden. Zoals u wel weet zijn er honden bezitters die de uitwerpselen van hun hond opruimen maar de meesten laten het er bij zitten. Deze vervuiling is al jaren aan de gang op dit kleine terrein en komt uiteindelijk allemaal in het water terecht.

De honden worden met ballen het water in gelokt en verstoren daar in het voorjaar de broedende vogels.(Eenden en Meerkoeten) Door de grote hoeveelheid honden die in en uit het water gaan worden de oevers aangetast en veroorzaken kale plakken op de walkanten.

Ook is er een soort terras gemaakt dmv een schanskorf en stenen treden. De schanskorf wordt door grafity spuiters gebruikt voor onnozele teksten. De treden worden vaak gebruikt door mensen uit het GGNET die daar gaan zitten bier drinken en de lege flessen achterlatend. Wij ruimen dit regelmatig op. Ook schooljeugd zoekt deze plaats op om hun Energy drinks te drinken en daarna met veel energie het blikje in het water te gooien.

Onze aanbeveling is om een ander terrein aan te merken voor honden bezitters wat dus minder vervuilend voor het oppervlakte water is, en een beter handhavingsbeleid op het niet opruimen van de vervuiling door honden en om de schanskorf met de drie treden-trap aan het water weg te halen en dit aan de natuur verder over te laten. Het is een goed bedoeld maar volkomen mislukt project van de gemeente. De schanskorf is vernield , stenen er uitgehaald en allemaal in de winter op het ijs gegooid. De stenen liggen nu op de bodem van de Laak.

Het volgende is ook gebleken in de 5 jaren dat wij aan de Canadasingel wonen. Tussen het winkelcentrum en de Kerkhofweg loopt een wandelpad. Duidelijk met borden aangegeven.

Wij constateren dat er weinig gewandeld wordt maar des te meer het wandelpad gebruikt wordt als fietspad. Ook brommers rijden regelmatig op dit wandelpad. Het is zijn doel als wandelpad volledig voorbijgeschoten. Onze aanbeveling: Veel beter handhaven dat er alleen gewandeld kan worden over de paden en voorzieningen-treffen dat fietsen en scooters geweerd worden op de wandelpaden.

Het maaibeleid van de gemeente is er op gericht dat aan het eind van de zomer de hele begroeiing van de walkant wordt weggehaald. Wij zijn hierop tegen dat het vanaf septemner-oktober voor veel watervogels hun bescherming in één klap wordt weggehaald.

Onze aanbeveling is om de begroeiing aan de walkant pas dan te verminderen (en niet in z'n geheel weghalen) indien er sprake is van overwoekering.

Wij hebben de volgende groep (water)vogels de afgelopen jaren waargenomen in de Ooyerhoekse Laak: Wilde Zwaan, Aalscholver, Wilde Eend, Meerkoet, Stern (Visdiefje), Scholekster, Kuifeend, Wilde Gans, Meeuw, IJsvogel en Zwaluwen die op de insecten boven het water afkomen.

Verder is de visstand zeker niet slecht te noemen en er zijn er zelfs ook kikkers te zien.

Al met al is het een mooi gebied wat veel meer aandacht zou moeten krijgen en waar het zeker de moeite waard is om daar in te investeren.

Onze aanbeveling is dan ook dat er met meer beleid de watervogels geholpen moeten worden. Wij hebben zelf bv een drijvende vlonder van 100 x 50 cm geplaatst. Deze vlonder wordt heel regelmatig bezocht door de neerkoeten, eenden en zelfs de wilde zwaan. Er zouden meer van dergelijke plaatsen moeten komen en indien

er eilandjes aangelegd gaan worden is dit ideaal voor alle dieren om vrij te kunnen staan zonder opgejaagd te worden door de honden.

Luuk de Vaal & P. Zitwing

Meer bijenbloemen langs de Leestensedreef

En wat zou het fijn zijn als er langs nog veel meer plekken bijenbloemen worden gezaaid, bijvoorbeeld langs de Leestensedreef in Warnsveld o.a.

Anna

Maaien in twee fasen voor wilde bijen en wespen

Ik was tuinbouwleerkracht en ben nog steeds imker, dit laatste met een bijenstal in Warnsveld. Mijn stelling is dat niet de honingbij op de eerste plaats gered hoeft te worden, maar de wilde bijen- en wespensoorten; hun ontbreekt het aan nestgelegenheid en dracht. Ik zal een en ander toelichten aan de hand van de dijk aan de westkant van de IJssel, in de Hoven waar ik woon.

Het beheer van deze dijk bestaat de laatste jaren uit maaien, waarna het maaisel wordt afgevoerd. Incidenteel – d.w.z. in sommige jaren – wordt de dijk begraasd door schapen. Dit beheer heeft in de 17 jaar dat ik het volg, gezorgd voor een toename van de diversiteit in de flora op de dijk, so far so good dus.

Toch durf ik te stellen dat deze gunstige ontwikkeling tot dusverre géén positief effect heeft op de populaties van wilde bijen-en wespensoorten. Reden daarvoor is het tijdstip en de manier waarop gemaaid wordt. Praktijk is dat er plusminus eind april gemaaid wordt; de hele dijk wordt dan rigoureus gemaaid. Op dat moment bloeien heel veel bloemsoorten; genoemde bijen en wespen verzamelen dan wat van hun gading is. Hierbij moet ik nog opmerken dat onderzoek uitwees dat deze soorten vaak heel specifieke voorkeursplanten hebben. Als de plantenpopulatie er niet (meer) is, gaat ook de betreffende bijenpopulatie achteruit .

Na het maaien is er langs de dijk in een periode van tenminste 8 weken geen enkele dracht meer; dit betekent de totale ineenstorting van de bijen- en wespenpopulaties op de dijk! Dit jaar zag ik pas na 8 weken de eerste herbloei (rode klaver); bij veel planten duurt het nog langer of volgt er helemaal geen bloei.

Zoals er in de Asterix boeken nog een klein dorpje met Galliërs is dat stand weet te houden, is er langs de dijk aan de noordkant in de Hoven ook zo'n enclave, waar tal van inheemse bijen- en wespensoorten zich weten te handhaven. Ik doel op het volkstuincomplex Lange en Korte Vore, daar is een ruime en diverse dracht voor de populaties waarvoor op de dijk niets rest. Geholpen zijn echter alleen populaties, die ter plaatse op de dijk voorkwamen, de betreffende insecten vliegen i.t.t. honingbijen helaas niet zo ver. Nu meen ik vorig jaar een oplossing te hebben bedacht en laat ik deze vakantie dit idee in de praktijk tegen komen in de Eifel (zie foto). De jaarlijkse onbedoelde slachting is volgens mij vrij eenvoudig te voorkomen door de dijk voortaan in de lengterichting in 2 fasen te maaien, met een tussentijd van laten we zeggen minimaal 9 weken. Het resultaat is de gewenste aaneengesloten drachtperiode. 3 fasen zou nog mooier zijn.

Een voorbeeld van gefaseerd beheren in de Eiffel, foto: Freek Driessen

De maatregel zal betekenen dat de maaikosten iets hoger zullen zijn. De positieve effecten op fauna en flora zijn echter volgens mij spectaculair.

Bovenstaand idee is volgens mij breder toepasbaar dan alleen de IJsseldijk in de Hoven, ik denk bv. aan de taluds langs het Twentekanaal. Verschillende maaipatronen en maaistadia zorgen volgens mij dan ook nog voor prachtige visuele plaatjes.

Freek Driessen

Uiterwaarden extensiever beheren en gefaseerd maaien

Qua oppervlak zijn de uiterwaarden de grootste groenstrook in Zutphen. Kijk ik er als imker naar, dan constateer ik dat de uiterwaarden na het bloeien van de paardenbloemen in april/mei veranderen in een uitermate drachtarm gebied, een monocultuur van Engels Raaigras. Bij een lezing in Leeuwarden, noemde de Engelse "bijenprofessor" Dave Goulson onlangs het hedendaagse Friese landschap een groene woestijn, hij noemde het boerenland 'silent', geen insecten, geen bloemen, steeds minder weidevogels. Het is precies wat ik zie in onze uiterwaarden. Hier ligt letterlijk een braakliggend terrein als je iets aan biodiversiteit wilt doen. Ambitieus? Ik geef een voorzet. In de uiterwaarden wordt jaarlijks vanaf ongeveer 16 februari drijfmest uitgereden. Echter, de uiterwaarden zijn in de afgelopen 5 jaar na die datum nog twee keer overstroomd. Resultaat: duizenden tonnen mest zijn indirect in de IJssel geloosd. Ik veronderstel dat daar nog heel wat duizenden tonnen bij komen als we de andere rivieren in Nederland meenemen. Geen haan die er tot dusverre naar kraaide. Het lijkt me dat er nu dus ook een klimatologische reden is om uitrijden van mest in deze gebieden te stoppen, en niet alleen de datum wat op te schuiven want nutriënten worden er door die overstromingen meer dan genoeg aangevoerd.

In de afgelopen week werd erg rigoureus onderhoud gepleegd aan de houtige beplanting in het gebied. Over de noodzaak heb ik twijfels, maar als het dan wenselijk is, voer het dan in de toekomst gefaseerd uit. Al het houtige spul, van bramen tot wilgen biedt nestgelegenheid voor insecten en dat is naast de ontbrekende dracht, de andere bottle neck.

En wat waren de verwachtingen hooggespannen rond de dijkverbreding Voorsterklei. Ik heb werkelijk mensen verteld, dat hier iets opstapel stond dat zou doen denken aan de Oostvaardersplassen. Want er waren bijvoorbeeld al oeverzwaluwen te vinden in de (aanvankelijk) steile oeverwallen. Helaas, het werd keurig aangeharkt; industrielandschap is het geworden (de term is van de agrarisch socioloog en boerenzoon A. van Weperen). Er groeit niks behalve raaigras. Tot mijn (imker-)verrassing is er wel wat

witte klaver doorheen gemengd, maar het is een te verwaarlozen druppel op de gloeiende plaat van ouderwetse natuur. Mag ik de vraag opwerpen van wie die natuur is? Voor wie die natuur is?
Ja, ik denk graag mee.

Freek Driessen

Hogere waterstand toestaan

Verhoog het waterniveau met 40 a 50 cm in de hele stad. Dus in alle plassen, beken, vijvers, rivieren, kanalen. Zorg dat alle wateren verbonden zijn. De eerste 100 jaar is op deze manier Zutphen gevrijwaard van de (periodieke)verhoging van de IJssel.

Bram Borgers

Lagere waterstand in Berkel en Grote Gracht voor stadsboomgaard

Ik reageer vanuit mijn functie als coördinator van de Stadsboomgaard aan het Bongerdspad (rand van het Vogelpark). In 2012 is deze bijna vergeten boomgaard weer in ere hersteld door de herplant van 27 oude fruitrassen. In de boomgaard staan sindsdien 44 fruitbomen (appels en peren) van verschillende historische rassen. De boomgaard staat op gemeentelijke grond en is al sinds eeuwen omgeven door water, daar het een schiereiland betreft. Aan de zuidzijde stroomt de Berkel, aan de noordzijde de Grote Gracht. In 2009 is er een doorsteek gemaakt tussen de Berkel en de Grote Gracht voor het passeren van de Fluisterboten.
De laatste jaren staat het water erg hoog. De grond is drassig en het water staat vaak tot aan de rand van de oevers. Dit is niet wenselijk voor de fruitbomen. Deze staan met hun wortels in het water. Met als gevolg dat de bomen niet goed wortelen en daardoor dun blijven. Het risico op omwaaien (ook de oudere exemplaren) is hierdoor groter.
Mijn vraag is: Wat is de maximaal toegestane waterstand en wat is de wenselijke waterstand? Kan het waterpeil van de Berkel en de Grote Gracht ook lager?
(Uit: Hoofdrapport Waterplan ZutphenGem Zutphen, Ws Rijn en IJssel, Ws Veluwe juni 2008 - “De grondwaterstanden in Zutphen volgen het maaiveldniveau. De stijghoogte van het freatisch grondwater verloopt van circa NAP +10 m in het oosten tot circa NAP +4 m in het westen. In gemeente Zutphen is geen sprake van grondwateroverlast (structureel te hoge grondwaterstanden die de gebruiksfunctie van een perceel aantasten).”)

Alize Hillebrink, Stadsboomgaard Zutphen

Eén aanspreekpunt bij het waterschap voor de stichting

Een van de eerste wensen is één contactpersoon voor de Berkel en aanliggende wateren in het stroomgebied van Zutphen met wie wij actie’s kunnen regelen.

Hans Adema, St. Toeristisch Varen te Zutphen

Een maaipad langs de Oolerhoekse Laak, foto: Dirk Luijendijk

4. Inrichting

Herstel Paardewal – Boompjeswal

Een suggestie van deze kant van de oever is, om het waterloop van de Vispoortgracht weer door te laten lopen. B.v. langs de Walstraat, Boompjeswal en de Paardenwal. Op deze manier kan de Fluisterboten meer van de oude stad laten zien dan alleen een rondje varen door de Vispoortgracht.

Carel Teekamp

Pleidooi om de droge grachten weer te vullen met water

De grachten wederom vullen met water kan een grote optie zijn voor onze stad en het waterboek.

Theo Engelen

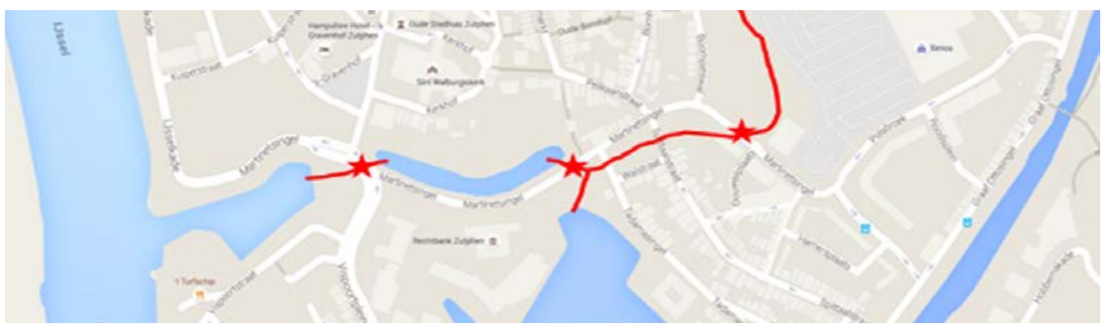
De droge grachten weer watervoerend maken, mn Martinetsingel

M. Fels

Droogstaande grachten weer watervoerend maken

In het kader van de discussie over verbetering van de binnenstad zou ik willen voorstellen om oude (en toch al deels bestaande) waterlopen weer in ere te herstellen. In bijgaande plattegrond heb ik met een rode lijn aangegeven waar er toch al (leegstaande) grachten zijn en wat zou het mooi zijn als die weer gevuld zouden worden en er mooie oevers zouden zijn waar je langs kunt flaneren. Op de plaats van de sterretjes moeten dan fraaie bruggen komen. Kost miljoenen, dat weet ik, maar als je een mooie en levendige binnenstad serieus neemt moet je ook dit soort vergezichten serieus onderzoeken.

Gerrit Voortman

Plattegrond voorstel Gerrit Voortman

Binnengracht gedempt in 1961, foto: J. Harenberg

Binnengracht na een hevige regenbui op 31 mei 2016, foto: Annelies Koppel

Parkeerplaats Halvemaanstraat onder de grond

Aan het einde van de Paardenwal tussen Halvemaanstraat en David Evekinkstraat de parkeerplaats onder de grond, daarboven water. Dan is dat naargeestige plek weer een mooi plekje in de oude binnenstad.

Carel Teekamp

Inrichtingsvoorstel Molengracht – Berkelkade;

Zie ontwerprapport bijlage

Inrichtingsvoorstel Halvemaansteeg – Boompjeswal – Paardenwal – Martinetsingel – De Bleek;

Zie ontwerprapport bijlage

Inrichtingsvoorstel Graaf Ottosingel;

Zie ontwerprapport bijlage

Inrichtingsvoorstel Vierakkerselaak Zuidwijken;

Zie ontwerprapport bijlage

Inrichtingsvoorstel Onderlaatse Laak, De Dreiumme Warnsveld

Afgelopen maand ben ik afgestudeerd als landschapsontwerper en ben gewend om ontwerpen en uitwerkingen te maken door alle schaalniveau's heen. Nu ben ik wel van mening dat er al een

heleboel in de goede richting is gebeurd / staat te gebeuren in de gemeente Zutphen. Denk aan het bevaarbaar maken van de Grote Gracht, het Berkelparkje waar het riviertje in oude loop is teruggebracht en het komende IJsselkade plan. Natuurlijk, het kan altijd fraaier.
Daarom zou ik om te beginnen de kansen en knelpunten van het water op esthetische en ecologische punten willen toetsen middels een kansenkaart. Ik zou graag willen weten waar u denkt dat deze kansen liggen.
Ik stuur u mijn portfolio mee zodat u een indruk heeft van waar het een beetje heen kan gaan, in mijn afstudeeropgave ben ik met een soortgelijk vraagstuk (portfolio, pag. 58) aan het werk geweest.
Ontwerprapport en portfolio zie bijlage.

Dirk Luijendijk

Natuurvriendelijke oevers met beperkt riet

Bij de keuze om oeverriet al dan niet te maaien is een belangrijke factor dat hoogopgeschoten riet het zicht belemmert en daarmee fraai uitzicht kan ontnemen. Ik ben echter wel een voorstander van natuurvriendelijke oevers.

Alize Hillebrink, Stadsboomgaard Zutphen

Natuurvriendelijke oever bij Sutfene

Wij wonen schuin tegenover Sutfene, zagen dat daar kastanjebomen omgehakt zijn (waren ziek, dus terecht). Aan de groenvoorziening is te zien, dat het niet met gevoel voor de natuur onderhouden wordt. Wat zou het aardig zijn om dat stuk te herzien, hoeft nauwelijks iets te kosten, zou voor de bewoners van Sutfene aardig zijn, maar ook voor de toeristen en de bewoners van de Wilhelminalaan genieten er ook van. Veel meer variatie aanbrengen met oeverplanten als kattestaart, wilgenroosje, watermint (ruikt lekker), moerasgeranium, mooie grassen, snoekkruid, munt, wilgenroosje(plukten we als kind), lissen, dotters , knotwilgen en nog veel meer. Met liefde zou ik advies willen geven!!

Rikie Starkenburg

Natuurvriendelijke oevers Emerpark

Dolf Logemann, St. Ecologisch Stadspark

Voorstel natuurvriendelijke oevers, bron: Dolf Logemann, St. Ecologisch Stadspark

Verruim de sloot langs de Scheperdreef

De toenemende regenintensiteit vraagt om aanpassingen (o.a. vergroting/verruiming van waterlopen in het waterbeheer. Dit geeft mogelijkheden voor het tegelijkertijd maken van ecologische oevers. Bijvoorbeeld door het verruimen van de schouwsloot langs de Scheperdreef in Warnsveld.
Voorstel: bekijk mogelijkheden en werk ze verder uit.

Hans Grotenhuis, Vogelwerkgroep & St. Waardevol Warnsveld

Meer water door Zutphen

Ik heb een suggestie voor een verbetering van de visuele beleving van de Berkel in de stad. Het is eigenlijk maar een dooie boel. Er groeien nauwelijks waterplanten in en het water stroomt vrijwel niet, omdat er veel water via het afleidingskanaal wordt geloosd. Kan dat niet anders? Concreet: de bulk van het water weer door de stad laten stromen en het afleidingskanaal alleen bij extreme situaties gebruiken.

Dick H. Eikelboom

Open doorgang tussen Berkel en Vispoortgracht

Als fluisterbootschippers (st. Toeristisch Varen Zutphen) zijn wij in gesprek met het waterschap en de gemeente Zutphen betreffende de Berkel en de verbinding Vispoortgracht.

Hans Adema Bestuurslid St. Toeristisch Varen Zutphen.

Ida Gerhardtsingel groener inrichten

Ik zou graag de 'gracht' door de Leesten, de Ida Gerhardtsingel, groener willen inrichten. De inrichting is nu erg stenig en bovendien sterk verouderd. Het is niet aantrekkelijk om langs te vertoeven. Je ziet er ook vrijwel nooit iemand.

Sylvie Uenk

Loopplank in kolkje van de David Evekinkstraat

Ik maak me zorgen over het kleine stukje water aan de Berkelsingel, ter hoogte van het sluisje in de Berkel aan de overkant van de weg. Daar is meen ik al bijna eens een ree in verzopen. Elke keer als ik er langs fiets kijk ik er in: als daar ooit een beest in valt, bijv. een egel, dan komt die er niet meer uit. Graag een schuine loopplank er in maken.

M. Fels

Diverse voorstellen voor inrichting Berkel in de Stad

De werkgroep BIDS (Berkel in de Stad) is als initiatief ontstaan op de Berkeldal conferentie 'Kracht van de Berkel' 19 t/m 21 mei 2016 en werkt aan diverse voorstellen voor de inrichting van de Berkel in de binnenstad. Dit is een zelfstandig traject, maar gezien de directe link met het Blauwboek goed hier te benoemen.
Algemeen wordt ervaren dat dit deel van de Berkel een lage ruimtelijke kwaliteit heeft en een onsamenhangende indruk maakt. De Overwelving is een lange onderbreking van het ruimtelijk beeld van de Berkel, waardoor het laatste deel van de ooit stadse gracht de Berkel is 'verwaterd'. Omwonenden, aanwonenden, dagjesmensen en toeristen maken weinig gebruik van de rivier (langslopen, kanoën, verpozen, etc.) en beleven deze niet goed. Vooral nu de Groenmarkt en Marspoortstraat zijn opgeknapt en de IJsselkade ook gauw op de schop gaat wordt het urgenter om dit deel van de Berkel aan te pakken.
Uit deze probleemstelling volgt wat we willen bereiken:
- Een betere inpassing van de Berkel in de stad.

- Meer ruimtelijke samenhang van de Berkel met de directe omgeving.
- Een betere en volwaardige verbinding van de rivier Berkel met de rivier IJssel.
- De waarde van de Berkel beter tot zijn recht laten komen (o.a. geschiedenis).
- Een betere beleving en gebruik van de Berkel.
- Een natuurlijker Berkel met schoner water die zichtbaar stroomt (ecologie en waterkwaliteit).

Silvester van Veldhoven, Berkel in de Stad

Inrichtingsplan water en groen Laakse Laan

Met betrekking tot het herinrichten van de Laakse Laan hebben wij interessante ideeën; deze willen wij graag met u delen. De bewoners zijn niet tevreden over de huidige inrichting. Er is namelijk sprake van te veel (oever)wildgroei en dat komt de leefbaarheid en de verbondenheid absoluut niet ten goede. De rietkragen rondom de gracht staan er te verwilderd bij, er is geen maatwerk in het maaibeheer hetgeen resulteert in uitersten, namelijk het volledig kaal maaien in het najaar en in de zomer de wildgroei.
Ons streven is er op gericht een maximale bijdrage te leveren aan het verrijken van de natuurlijke leefomgeving in- en rondom ons grachtenwater. Wij willen dat flora en fauna maximaal tot wasdom kan komen en daarvoor is het herinrichten van de oevers de basis. Hierover hebben wij reeds enkele jaren nagedacht en al eerder een herinrichtingsvoorstel aan het Waterschap gedaan. Hieruit blijkt dat ook destijds een verbeterde groenaankleding de boventoon voerde. Wij zijn er van overtuigd dat herinrichten van de oevers de leefomgeving daadwerkelijk verbetert zodat deze biotoop voor kikkers, vissen, rivierkreeften, vlinders, libellen, water- en (riet)vogels en allerlei insecten een gezonder en blijvend karakter krijgt. Zo geven wij - voor nu en toekomst - gezamenlijk positieve impulsen aan de leefbaar- en verbondenheid. Te dikwijls constateren wij dat sommige oever- en waterdieren opeens verdwenen zijn terwijl hun leefomgeving aan de Laakse Laan voor hen blijvend moet zijn.
Anderzijds willen wij de waterloop in de gracht verbeteren, niet alleen om het geheel een attractiever aanzicht te geven - voor bewoners maar ook voor al het verkeer, welke vanaf de N348 Zutphen naderen - maar ook om de kwaliteit van het water te verbeteren.
Ongetwijfeld zal het plaatsen van waterornament(en)/fontein(en) en andere mogelijkheden om het stromen van het water in de gracht te bevorderen, het zuurstofgehalte/kwaliteit van het grachtenwater verhogen en daarmee de leefbaarheid voor rivierkreeften en vissen verbeteren. Zie bijlage.

G.J.C. (Jan) Bouwman, bestuur VvE

Water rond appartementencomplex Laaksche Veld, foto: G.J.C. Bouwman

Landtong bij Helbergen inrichten als natuurreservaatje

Bij het gemaal Helbergen komen 2 waterlopen bijeen. De ruimte is aanwezig om daar tot een beter ecologische inrichting te komen t.o.v. de kale oevers nu.
Voorstel: maak een inrichtingsplan afgestemd op natuurvriendelijke oevers en -inrichting van het terrein.

Hans Grotenhuis, Vogelwerkgroep & St. Waardevol Warnsveld

Inrichting watergangen de Hoven

Jullie gaven aan dat er nog geen ideeën zijn voor de hoven. Dat zette me aan het denken.
- Langs de weg: Kanon en doorlopend richting de Baankstraat ligt een weinig inspirerende watergang die vaak droog staat en volgens mij deels wordt ingezet als WADI. Deze kan naar mijn idee veel beter worden ingepast en worden gebruikt als overgang van de woonwijk naar het buitengebied (door flauwere taluds en meer natuurlijke begroeiing) en benut.
- Het zelfde geld voor de Wapsumse beek. Deze ligt (deels) op de plek waar straks de nieuwe rondweg komt. Het zou mooi zijn als deze wordt ingepast in het plan van de rondweg (meer dan dat deze alleen wordt verlegt en komt te liggen tussen de rondweg en de paralelweg).

Rutger Engelbertink

Viskwekerij in grachten of vijvers

Helaas heb ik op de gespreksavond over het blauwboek/agenda niet gezeten bij de infrastructuur groep. Wel weet ik van de parkeerplaats achter het politiebureau. Mijn voorstel hiervoor zou zijn dat er een bruggetje komt naar de Tadamasingel in plaats van een lange brug naar de andere kant en de gracht voorzien van een vlonder op de hoek van de Martinetsingel en Tadamasingel.
Om het aangename en het nuttige te verenigen stel ik een biologische viskwekerij voor, forel zou daar goed kunnen gedijen. Op de vlonder kan de kiosk komen waar de volwassen vis verkocht kan worden, een voorlichting over de biologische kweekmethode gegeven of geschreven en een snackbar functie voor de liefhebber van forel. Een restaurant met prachtig uitzicht richting stad en gerechtsgebouw.
De andere grotere grachten of vijvers zouden ook geschikt kunnen zijn voor kwekerijen, met paling zou Zutphen samen met de ontwikkelaars van kweekaaltjes, een noviteit kunnen hebben. Men is erg ver in de ontwikkeling van op kunstmatige basis gekweekte kweekaaltjes, ergens in de Noordoostpolder gebeurt dit.

Bram Borgers

Snoephoekjes met eetbare struiken

Afgelopen donderdag heb ik op de IJsbaan een klein stukje van de presentatie mogen meemaken over het Blauwboek (meer water in de stad en daar natuur aan koppelen). Ik word daar heel enthousiast van. Meteen schoot me een idee te binnen dat wellicht in de context van het Blauwboek past.
Sinds januari van dit jaar heeft de Werkgroep Voedsel van A3D zich geëvolueerd tot Stichting Stadsvoedsel i.o. Deze groep wil de beweging naar duurzaam voedsel in Zutphen ondersteunen. Een van haar werkvelden is voedseleducatie. Daar gaat de komende jaren veel op gebeuren, zowel vanuit de gemeente als het rijk, in een poging iets te doen aan onder meer obesitas

en diabetes bij kinderen. Momenteel werken we samen met de gemeente aan een plan binnen het project Gezond in de stad. Een van de ideeën is om op een aantal plekken in Zutphen 'snoephoekjes' aan te gaan leggen. Dat zijn plekjes met inheemse struiken waarvan de vruchten eetbaar zijn. Op deze manier kunnen we kinderen vanzelf en in hun eigen omgeving in aanraking laten komen met gezond voedsel. Zou dit idee in het Blauwboek kunnen worden meegenomen?

John Verheijden

Een slootkant in het vroege voorjaar, foto: André Jansen

5. Beleving

Matigen snelheid fluisterboten

Door het te snel varen van de fluisterboten en ook dan nog eens elkaar tegenkomen treed er heel veel golfslag op. De afkalving is goed te zien aan de tuinen die aan de Berkel grenzen, maar ook de bomen die aan het water staan vallen stuk voor stuk in de Berkel door de afkalving. Ook varen er in het weekend kleine bootjes met buitenboordmotoren. Door de snelheden op het water laag te houden blijft de afkalving binnen de perken en kun je aan de bomen nog jaren plezier hebben.

G.J. Oldenhave

Matigen snelheid fluisterboten

De fluisterboten varen in het algemeen met een te grote snelheid. Ik kan mij voorstellen, dat men zoveel mogelijk gasten die er gebruik van maken tevreden wil stellen en het geld moet opbrengen, maar toch! Wij wonen aan de Berkel en ben tuinfreak, verzamel oeverplanten en waterplanten en die laatste verdwijnen veelal door het klotsen van het water; de wal kalft behoorlijk af. Daar is meerdere keren een brief overgeschreven en naar het waterschap en naar de gemeente, maar er wordt niets mee gedaan.

Rikie Starkenburg

Minder hard varen fluisterboten

Wij zijn zo bevoorrecht te wonen aan de Berkel. Deze lente zag mijn man enkele keren een ijsvogeltje aan de overkant. Het betreft een klein wild stukje tussen het verzorgingstehuis Suftene en het parkje dat daaraan grenst aan de rechterzijde, staande voor het verzorgingstehuis. Later zagen we het vogeltje niet meer. Ik weet dat een ijsvogel zijn nest maakt in een steile oever en vermoedelijk een aangepaste begroeiing en beheer, maar over die aspecten zou een expert zich over moeten uitspreken. Het behoud van een steile oever wordt echter bemoeilijkt door afkalving. De fluisterboten varen meestal met een bijzonder grote snelheid over de Berkel. Voor het behoud van de oevers zou het beter zijn wanneer zij beter op hun snelheid zouden letten.

Carien Engelhard

Fluisterboten weren

Ik vind dat de fluisterboten uit zoveel mogelijk water geweerd moeten worden. Zij verstoren de rust van de waterdieren, die daar eventueel broeden e.d.

M. Fels

Verwijderen ondiepten Berkel bij de Berkelruïne en de Overwelving

De derde boog van de Berkelruïne is half dichtgeslibt en begroeid (2). Deze zagen wij liever met water gevuld, dus gaarne uitgegraven. De derde boog onder de Isendoornbrug is ook dicht geslibt en begroeid (3). Deze zagen wij liever met water gevuld, dus gaarne uitgegraven.
De onderdoorgang van de overwelving is gedeeltelijk doorzand, veroorzaakt door een leidingbreuk in de stoep, enige tijd geleden (7). Daardoor is de doorstroming van dit deel van de Berkel minder en blijft er veel drijvend materiaal daar liggen en zorgt voor overlast voor de boten en omwonenden.

Hans Adema, St. Toeristisch Varen te Zutphen

Afbeelding behorende bij inzending 73, 74 en 75, bron: publieksavond blauwboek

Versteviging kade bij Leeuwenhuisje

De waterkant aan de Rijkenhage, tussen de Berkelruïne en het Leeuwenkophuisje begint te verzakken (4), en daar zagen wij liever een beschoeing.

Hans Adema, St. Toeristisch Varen te Zutphen

Aanbrengen van een watermeetlat

Tegen de muur aan de Beekstraatkant, een waterhoogte meetlat (6).

Hans Adema, St. Toeristisch Varen te Zutphen

Maak het stadswater meer beleefbaar

Ik ben 73 jaar, geboren en getogen in Zutphen. Woonde aan de IJssel, zwom en viste veel met vrienden in de Berkel en IJsel. Met het groter groeien van Zutphen/Warnsveld zie je steeds meer dat de toegankelijkheid door gemeentelijk en waterschapsbeleid achterop raakt. Het het is dan ook een goede zaak dat Zutphen groen op de kaart gezet gaat worden. Maak samen als gemeente, waterschap en bewoners van deze mooie stad een meer jaren plan/ begroting. Maak alle water/groen plaatsen bereikbaar, gun vaders en moeders ruimte om met hun kinderen te recreëren, vissen, zwemmen, kanoeen, zonnen enz. Maak de IJsselpromonade bv. bevisbaar, zodat er grote viswedstrijden gehouden kunnen worden. Zutphen heeft een mooie binnenstad, maar heeft voor toeristen veel meer te bieden er is een keten van groene longen.

Theo Gianotten

Fietspad van oude naar nieuwe brug westzijde IJssel; Fietspad Voorsterbeek – Houtwalstraat (Voorst); Fietspad Gorssel

Als fervente Zutphen -vakantie-fan geniet ik al 15 jaar op de fiets van Zutphen. Zelf kom ik uit de stad Groningen, waar je álle kanten de natuur in kunt fietsen. Ik zit in Leesten, waar de waterpartijen prachtig natuurlijk zijn. Binnendoor fiets je zo naar het centrum. Wat ik echter erg mis zijn meer fietsroutes lángs de IJssel . Aan alle kanten! M.n. ook voor kleinere stukjes.

Ik ben er even voor gaan zitten met de kaart van de gemeente en zie de volgende mogelijkheden.

-Over de oude IJselbrug linksaf (z.w.) loopt het dood. En verderop rijd je ver van de IJssel af in plaats van erlangs. Maak een fietspad van oude tot nieuwe brug, zodat je een rondje kunt rijden/ wandelen. Dit vind ik al jaren onbegrijpelijk en een gemiste kans, want ik zal wel niet de enige zijn die dat een manco vindt, want er zijn állerlei mogelijkheden.

-Nu kun je alleen via de Hoven een stuk over de dijk fietsen (n.w. kant). Leuk, maar dat heb ik wel gehad. Bovendien ga je naar Voorst weer van de dijk áf. Doortrekken het fietspad, zou ik zeggen van Voorsterbeek naar de Houtwalstraat. - En een mobiele koffie/ijs/ gezonde snackbar ergens onderweg aub!

-Aan de stadskant heb je naar het Noorden een góuden kans: Een fietspad / boulevard langs de oude Houthaven en Marshaven mèt horeca. Het Koelhuis is al een stap in de goede richting. Misschien zou je in de zomer een pontje kunnen laten varen over de zijtak (Afleidingskanaal?) of een hoge fiet/wandelbrug (als er boten onderdoor moeten). Verder het fietspad langs het water (Afleidingskanaal?) laten lopen, met een lus, zodat je via de brug N348 het kanaal oversteekt en weer naar links weer naar de IJssel fietsen kunt. Daar ligt al een weg. Die zou je tussen de Wolferinksweg en de Laan van Enschede dóor moeten trekken voor fietsers. En een doorsteek tussen die en de Gorrsselse Enkweg maken. Dat is de haalbaarste optie. Een andere optie is de Wolferinksweg doortrekken langs water tot Ravensweerdsweg. Dan kun je via Eefde of Gorssel weer terug naar Zutphen.

Tet de Haas

Een fietspad langs de Berkel richting Almen

Een fietspad langs de Berkel naar Lochem kan ook overwogen worden, wat te denken van een wandeltocht: " de waterlopen van Zutphen". Vlonders op vijvers kunnen als rustpunt gebruikt worden.

Bram Borgers

Aanleg voetpad langs Tadamastraat en Graaf Ottosingel

Ik denk dat de beleving van een deel van de Berkel toeneemt als er aan de Tademastraat/Graaf Ottosingel een looppad/steiger in het water wordt geplaatst aan de stadskant. Dat ontlast de veel te smalle ruimtes voor voetgangers aan de huizenzijde op beide locaties en het creëert een beschut wandel- en looppad waarbij ook nog eens de waterbeleving toeneemt. Daarbij zijn de oevers aan de stadskant beslist niet fraai en is daar m.i. ook te weinig ruimte om er iets moois van te maken.

Het is weliswaar geen idee om de oevers groener te maken, maar het bevordert m.i. de beleving van het water zeker.

Willem Visscher

Watermolen herbouwen bij de Overwelving

Een wens die al jaren binnen de Stadspartij leeft en is opgenomen in ons verkiezingsprogramma is het herbouwen van de watermolen bij de Overwelving. Vroeger kenden we veel molens die het beeld van het stads- en plattelandsleven bepaalden. Het was zo gewoon dat ze zonder pardon gesloopt werden voor iets nieuws. Komend vanaf het station (en straks nog meer mensen ook vanaf de nieuwe parkeergarage) vormt de Overwelving een belangrijke entree tot het centrum. Wij willen graag dat het historische karakter van de stad behouden en waar mogelijk versterkt wordt. Het in ere herstellen van een watermolen op die plek draagt daaraan bij.

In deze tijd is het nodig en passend bij alle bouwprojecten stil te staan bij duurzaamheid. Misschien kan door de molen opgewekte waterenergie bijvoorbeeld gebruikt worden voor het waterwerk of de laadpalen voor mobiele telefoons en fietsen. Zo krijgt het een functioneel en wellicht educatief doel.

Dorien Bogerd, Stadspartij

Een stadsstrand langs de Molengracht

Maak een strand in de stad bij de Molengracht/Rozengracht, betrek gedeelte van de Broederenkerk als restaurant bij de ontwikkeling. Denk aan het strand aan de Seine in Parijs.

Bram Borgers

Trottoir Berkelkade breder maken en bankjes plaatsen

Maak het trottoir aan de Berkel kant breder door er een stuk van het groen bij aan te trekken. (scheelt misschien ook een hoop hondenpoep) Zet een paar banken op dit brede troittoir. (niet te veel anders wordt het snel een jongeren hangplek met de daarbij horende overlast)

Magda en Everhard Wasseveld

Bankjes langs de rivier

Ik heb een idee voor alle mensen die willen genieten van onze prachtige rivier. Wat zou het heerlijk zijn als er op de dijk banken komen waar alle mensen, ook de senioren, fijn op kunnen zitten en ook zonder hulp van kunnen opstaan.

Ans Geerts

Kanoroute door het buitengebied

Als bijlage een kanoroute van 7 uur die start in het Emerpark, de kanovaarder door het buitengebied van Zutphen en Warnsveld leidt en fraai meandert door de Berkel. De route heeft een grote variatie aan vijvers, meertjes, sloten, singelgrachten en riviertjes. De route gaat door een stadspark, een groene woonwijk, een recreatiegebied, Achterhoeks coulisselandschap, een bos, een rivierlandschap en de rand van de binnenstad van Zutphen. De route kan verbeterd worden door aanleg van diverse kanostoepen, het plaatsen van richtingaanwijzers en het toevoegen aan toerische/recreatieve informatie. Zie bijlage.

Jasper Bloem, Geert Koppes, Han van Geel

Alternatief voor kanoroute

Medio augustus ben ik door enkele enthousiaste kanovaarders (o.a. Jasper Bloem) benaderd met het verzoek om een fraaie kanotocht (de Lakentocht) rond Zutphen te publiceren op onze website www.kanoweb.nl Normaliter gaan we hier graag op in, echter onze eerdere publicatie van deze route (wij varen deze graag in voor- en of najaar) hebben wij indertijd omwille meerdere redenen, na overleg met verschillende partijen van kanoweb verwijderd. Vanwege de enthousiaste inzending heb ik aangeboden een blogje te schrijven om het grootste knelpunt in de kanoroute eens aan te kaarten. Helaas niets wetende van het #blauwboek en de mogelijkheid tot inzending van ideeën m.b.t. tot o.a. waterbeleving in Zutphen. Dit kwam mij per toeval deze week via een berichtje in de Koerier onder ogen, waarin vermeld dat o.a. de Lakentocht voor het blauwboek is ingezonden. Ik ben blij dat ik op de publieksavond blauwboek via de de werkgroep “beleving” de gelegenheid heb gekregen mijn kanttekeningen bij deze grote kanoronde alsnog kenbaar te kunnen maken. En daarbij een voor Zutphen eenvoudig haalbaar alternatief heb kunnen schetsen: De Groene Kanoroute. Vooralsnog bij deze een link naar het betreffende blog van eind augustus: http://www.kanoweb.nl/blog/wij-spannen-graag-een-lintje/

Theo Pots

Forel en paling kweken in de stadsvijvers

Gebruik de grote vijvers voor biologische forel- of/en biologische palingkwekerijen. Plaats drijvende vlonders op de grotere vijvers waar gerecreëerd kan worden, bijvoorbeeld met een broodje forel?

Bram Borgers

Geen lawaai – evenementen op de IJssel: zoiets als powerboten

Heel waardeloos voor de vogels, de vissen en omwonenden.

M. Fels

Verbod op jetski’s

M. Fels

Geen nieuwbouw met ‘de poten’ in het water; oevers moeten altijd vrij blijven.

M. Fels

Kanovaren op de Berkel, foto: Sylvie Uenk

6. Energie

Het Berkelwater benutten om duurzame energie op te wekken

Ontwerp een «duurzaam energie» park, daar waar de Berkel de stad binnenstoomt: tussen de Wijnhofstraat en de N346. Alle vormen van duurzame energie kunnen/moeten daar een plaats krijgen, een prachtig project voor schoolreisjes, studiedagen en recreatie. Wat zou Zutphen beter op de kaart zetten dan een energiepark, waar in het klein het toekomstige energie model gedemonstreerd kan worden. Stel in een stuw vlakbij, op loopafstand wordt een verturi waterrad geplaatst. Iets dichter bij de rondweg komt een stromingscentrale ,er wordt ruimte gemaakt voor een kleine windmolen, aardwarmte boring kan warmte leveren. Zonnepanelen, zonnespiegels, bleu energie, alle denkbare vormen zouden daar werkend bekeken moeten kunnen worden. Opslag van energie in accu's, zoutwater, en wat er nog meer te bedenken is, zou daar een plaatsje moeten krijgen.Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen moet gereserveerd worden. Een schakelhuis verbindt alle energie leveranciers en regelt de afname. Eenvoudige biogas thuis-apparaten zijn ook op internet tegen een redelijke prijs beschikbaar. Mijn voorstel is om met een aantal geïnteresseerden(3a4) een plan uit te werken. In een verslag kan het stappenplan uitgewerkt worden, er is veel knowhow aanwezig bij diverse universiteiten en hoge scholen. Om het een recreatiepark te maken zijn aanpassingen nodig aan de omgeving, de uitstraling moet pakkend zijn. Graag zou ik mij hier met een aantal gelijkgestemde zielen in verdiepen, bemoeienis van de gemeente(ambtenaar) is een vereiste om de (on)mogelijkheden af te bakenen.

Een tijdje geleden, in het voorjaar toen er zoveel water langs kwam stromen heb ik deze berekening gemaakt. Controle is mogelijk en nodig.
En verder blijf ik van mening dat er bij de uitgang van de IJssel een beweegbare dam moet komen die voor extra energie kan zorgen als er weer zoveel water door de IJssel stroomt. Gebruik het variërende waterniveau in de stad voor een waterrad daar waar het water de IJssel instroomt, drijvende vlonders op de IJssel kunnen

1m3 water kan 5kW aan valenergie leveren			
Stel nu dat Zutphen zijn vijvers/beken/rivieren/ meren 30 cm in hoog			
Stel nu dat dit gedaan kan worden door natuurlijke instroom			
Stel nu dat turbines op zonne-energie deze variatie reguleren			
Stel nu dat deze energie alleen 's nachts teruggeleverd zou worden.			
Hoeveel huishoudens zouden dan van deze hoeveelheid energie ge			
Schatting van de criteria			
Het oppervlakte van het oppervlaktewater wordt ge , dit is 10.000.00			
De hoogte variatie is 0,3m			
Dit maakt een vermogen van 3.000.000 kW			
Per 1 uur een vermogen van 3.000.000kWh			
Bij een geschatte nacht van 12 uur is dat 250.000 kW aan bruikbaar			
Een geschat verbruik per dag per huishouden is 10 kWh			
Wij stellen hier dat het verbruik per nacht de helft is			
Dus 5 kWh per huis per nacht			
Dat is 500 W per uur.			
250000/5 = 50.0	Er zouden dus voor 50.000 gezinnen g		

Energieberekening, bron: Bram Borgers

gebruikt worden voor oude ambachten, aangedreven door de waterkracht door het hoogteverschil in water tussen Zutphen en de IJssel. Hier kunnen ook restaurants bij in gesloten kunnen worden.
Schrijf een wedstrijd uit voor een aantal kunstwerken die of duurzame energie leveren of aanwezige duurzame energie gebruiken. Plaats deze langs de Berkel of de Laak.

Bram Borgers

Zonnepanelen langs de rondweg

Denk ook eens aan het gebruik van het talud langs de rondweg, hoeveel zonnepanelen kunnen daar liggen die b.v. het waterniveau in Zutphen kunnen regelen.

Bram Borgers

Natuurlijke waterzuivering via waterverval

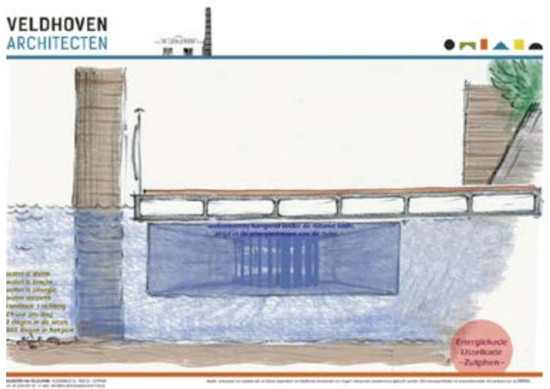
Het water uit de omringende vervuilde natuur wordt opgestuwd en gezuiverd via natuurlijke filters, zoals helofyten. In een stevige kasruimte bevinden zich andere planten filters (livingmachine). Hier kan ook groente worden gekweekt. Na deze processen kan het water verder verrijkt worden met uitvindingen om het water meer levensenergie te geven. Dit gebeurt door middel van ethertechnische kunstwerken waar men ook mee kan spelen. Verder kan het geheel dienen voor educatieve activiteiten en onderzoek naar nieuwe natuurlijke zuiveringstechnieken.
Zie bijlage.

Elbert Slikkerveer

IJsselkade energieneutraal maken

De IJsselkade van Zutphen wordt komende jaren helemaal heringericht. Een van de onderdelen is een brede trap het water in. Aan de onderkant van de trap komt een plateau.
Onder dit plateau is het mogelijk een energie centrale of 2 of 3 te plaatsen zoals Pasman uit Baak laatst op Ambacht21 heeft laten zien. De OryonWatermill kan perfect geplaatst worden aldaar. Waardoor de hele (misschien) ijsselkade incl ijsselpaviljoen en nieuw te bouwen restaurant op de kade geheel energieneutraal kan werken. https://youtu.be/I1N0mWvG1kk

Frans Manders, PvdA

Principeschets energiewinning, bron: Veldhoven Architecten

DEEL III

Bijlagen

7. Bijlagen:

A - Inzending Dirk Luijendijk (zie nr. 20 - 24, pagina 30)
B - Ruimte voor natuur en schoon water met goed oeverbeheer
(zie pagina 17)
C - Herinrichten Laakse Laan (zie nr. 77, pagina 32)
D - Kanoroute Rondje Laaken (zie nr. 70, pagina 34)
E - Natuurlijke waterzuivering via waterverval
(zie nr. 79, pagina 41)

Bijlage A

Inrichtingsvoorstellen uit het ontwerprapport van Dirk Luijendijk, zie volledige rapport op:
www.Ontwerpbureauluijendijk.nl

Masterplan

(pag. 34)

Herinrichting Molengracht

De molengracht is een restant van de eerste verdedigingsgracht van Zutphen. Hier mondt de Berkel uit op de IJssel. Een bijzonder stukje Zutphen, hier vond vroeger de overslag plaats tussen de berkelvaart en IJsselvaart. Waar nu langs de IJsselkade een stuw gelegen is voeren vroeger de schepen de binnenhaven van de stad in. De dynamiek van de IJssel met haar wisselende waterstanden was dus in de stad beleefbaar. Hierdoor had de stad destijds een sterkere relatie met de IJssel.
In het herinrichtingsplan wordt voorgesteld deze dynamiek weer in de stad te brengen door de stuw terug te brengen tot enkele meters voor de overwelving. Het is een ambitieus plan, maar uitvoerbaar doordat de bestaande stuw gehandhaafd blijft en bij extreem hoog water op het huidige peil teruggebracht kan worden. Het water langs de Rozengracht zal naast een nieuwe, wisselende waterstand ook een nieuwe terreininrichtring krijgen geënt op diens historische achtergrond. Dit deel van Zutphen werd samen met de Berkel langs Rijkenhage 'Zutphens Venetië' genoemd vanwege de woningbouw aan weerszijde van het water. Dit beeld is verandernd na de sloop van 1890 en de bombardementen van oktober 1944. Zutphens Venetië kan enigszins worden hersteld door de oude funderingen op te metselen en te laten fungeren als terrassen langs het water.

(pag. 38)

Watervoerend maken binnengracht

Langs de Paardenwal en Boompjeswal heeft tot circa 1965 water gelegen. Op 4 oktober 1960 werd besloten de binnengracht te dempen. *"Hiermee komt dan een einde aan een vrijwel onhoudbare toestand in het centrum van de stad. Deze Binnengracht verspreidt dikwijls een vieze stank en is eigenlijk min of meer een open riool geworden. Degenen die het woord voerden over dit onderwerp, staken hun vreugde over het verdwijnen van deze 'stinksloot' niet onder stoelen of banken"* (citaat cultuurtijdschrift Zutphen 50 jaar geleden). Men was zich destijds wel bewust dat met deze beslissing Zutphen enkele pittoreske plekjes zou verliezen.
Ook ik vind de gedempte, nog zichtbare gracht langs de Boompjeswal en Martinetsingel een incompleet beeld. Het zou interessant zijn te onderzoeken hoe er toch stromend oppervlaktewater ingepast kan worden. Een complex vraagstuk zeker gezien de stedelijke context op de Paardenwal en overgang Laarstraat - Beukerstraat.
Daar tegenover staat dat de aanvoer van stromend water op het nog bestaande stukje gracht langs de Martinetsingel de kwaliteit van dit water aanzienlijk zal verbeteren. Hiermee zal het aangezicht op de middeleeuwse stad vanaf de rechtbank verfraaien.

(pag. 39)

Verhogen beleefwaarde Onderlaatse Laak

De Onderlaatse of Warkense Laak ontstaat op het Grote Veld en zorgt voor een groot gedeelte voor de afwatering van het buitengebied Warken. Het loopt van oost naar west en liep oorspronkelijk langs velden en akkers om ten zuiden van de oude stad Zutphen af te wateren op de IJssel. Tegenwoordig watert de beek ook af op de Berkel middels het rond 1976 aangelegde afwateringskanaaltje.
Door verstedelijking van het gebied is de laak in Warnsveld veranderd. De ligging is nog nagenoeg hetzelfde maar het karakter van de laak is verdwenen. De beleefwaarde van het water is laag door een steil, strak gemaaid overtalud. De vormgeving is zeer steriel en door de regelmatige onderbreking van het oppervlaktewater, door middel van duikers, doet het water in niets in verband brengen met de oorspronkelijke laak die zich een weg baande langs de landerijen van Warnsveld. Overigens is de waterkwaliteit hoog. Het is helder, ondiep waardoor verschillende vegetatiesoorten gedijen en het zit er vol met vis.
De laak kan worden verfraaid door het afvlakken van het oevertalud in een onregelmatig ritme. Waar mogelijk een duiker vervangen voor een houten voet- / fietsbrug waardoor de laak herkenbaarder wordt als zodanig. Ook kan de laak worden ingericht voor recreatief gebruik. Een aantal stapstenen en een forse boomstam over het water maken het een aantrekkelijke omgeving voor kinderen.

(pag. %%)

Flora- / faunavriendelijke Vierakkerse Laak

De zuidwijken in Zutphen zijn van oorsprong in een laag gebied gelegen. Dit gebied is in het verleden geschikt gemaakt voor de agrarische sector door het graven van sloten. Het gedeelte van de Vierakkerse Laak welke door de Zuidwijken loopt is gegraven en heeft gediend als afwateringskanaal van deze sloten. Resulterend in een vrij recht lopende stroom. Deze stroom heeft na de aanleg van de stadswijk zijn karakter beter weten te behouden dan de Onderlaatse laak in Warnsveld. De Vierakkerse Laak wordt namelijk waar nodig overbrugd en wordt dus niet middels duikers onder de grond door geleid.
Toch zijn er ook voor de Vierakkerse Laak verbeterpunten te vinden. Zo zijn er enkele stuwen waar een minimaal water niveau wordt overbrugd. Kan hier met een kleine ingreep een vispassage worden gerealiseerd? Daarnaast kent de Laak oeverbeschoeiing. Dit geeft een verzorgt maar steriel beeld. Wat gebeurt er met een egel die hier te water raakt? Zou het niet fraaier zijn om de laak een wat landelijker karakter mee te geven?
Middels een detailuitwerking ten zuiden van de Harenbergwerg wordt naar een oplossing voor deze probleemstellingen gezocht.

(pag. %%)

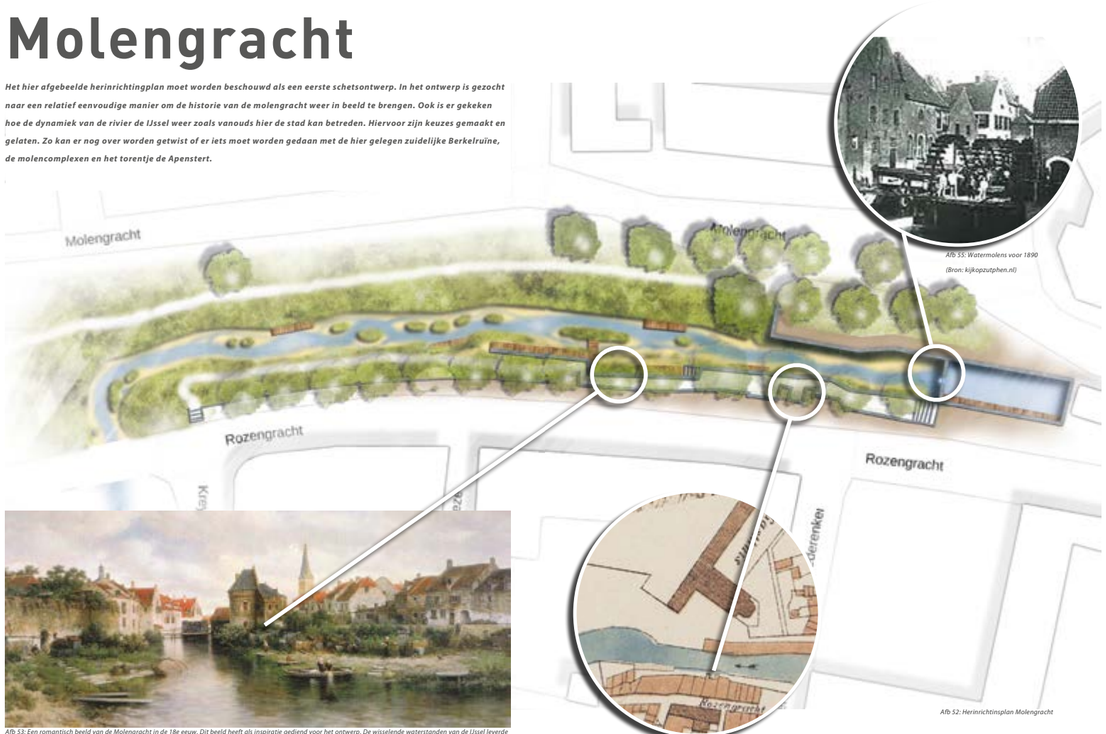
Verhogen beleefwaarde Graaf Ottogracht

De Graaf Ottogracht is door de eeuwen heen vaak op de schop gegaan. Mogelijk heeft de Berkel via deze route oorspronkelijk op de IJssel afgewaterd. In de 16e eeuw lag er al een verdedigingsgracht rond de stedelijke uitbreiding van de Laarstraat en Spittaalstraat. Deze gracht werd later versterkt met vestingwerken, zogenaamde bolwerken en ravelijnen. Na de vestingwet mochten de verdedigingswerken worden ontmanteld. Eind 19e eeuw transformeerde de Graaf Ottogracht in een moderne buitensingel en veel van de oude structuren verdwenen.
Er wordt op drie plekken kans gezien om stukjes van deze verloren geschiedenis weer toonbaar te maken. Daarmee zal het water zichtbaarder en toegankelijker worden en zal de recreatieve en toeristische functie van de gracht aanzienlijk verbeteren.
De eerste ingreep is om één van de ravelijnen zichtbaar te maken voor het publiek. Het stedelijk weefsel biedt ruimte om een verdwenen ravelijn, ter hoogte van de op de Paulus Potterstraat aansluitende fietsbrug, weer zichtbaar te maken. Dit kan op verschillende manieren mogelijk worden gemaakt. Het verdient misschien de voorkeur om het nieuw te graven water een diepte mee te geven waarmee de Berkelschippers hier hun route kunnen variëren. Een ondiepere, en dus minder ingrijpende variant is ook mogelijk. Het water rond de ravelijn heeft na de vestingwet een periode dienstgedaan als 'badinrichting'. Misschien een leuk idee om deze verloren functie te herintroduceren.
Het tweede ontwerpvoorstel is het zichtbaar maken van een overblijfsel van een ravelijn ten noorden van de kruising Emmerikse weg - Gerard Doustraat. Dit stuk water is vreemd genoeg nooit gedempt. Misschien heeft het als haventje gediend voor de stoomhoutzagerij die hier heeft gelegen.
Tegenwoordig is de oever van dit 'haventje' met elzenbomen en struweel begroeid waardoor maar weinig mensen van het bestaan af weten. En dat is jammer want het watertje is gelegen in een parkachtige omgeving en heeft dus veel potentie voor recreatief gebruik. De kap van een gedeelte van de bosschages langs de oever en het toegankelijk maken van het water middels een trapconstructie kan voor de recreant al voldoende zijn om midden in de hectiek van de stad hier tot rust te kunnen komen.
Tot slot wordt in het ontwerp het voorstel van de initiatiefnemende partijen de Vispoortgracht voor fluisterboten bevaarbaar te maken overgenomen. Naar mijn idee een haalbaar plan wat de fluisterboten, en daarmee het toerisme in Zutphen, een extra impuls zal geven. De Tadamastraat welke hierbij moet worden onderbroken middels een brugconstructie wordt met een redelijke hoeveelheid verkeer belast. Dit vraagt dan ook om een zeer solide constructie. Een ingrijpende actie waar ik verder niet op in zal gaan.

Luijendijk ontwerp

Molengracht

Het hier afgebeelde herinrichtingplan moet worden beschouwd als een eerste schetsontwerp. In het ontwerp is gezocht naar een relatief eenvoudige manier om de historie van de molengracht weer in beeld te brengen. Ook is er gekeken hoe de dynamiek van de rivier de IJssel weer zoals vanouds hier de stad kan betreden. Hiervoor zijn keuzes gemaakt en gelaten. Zo kan er nog over worden getwist of er iets moet worden gedaan met de hier gelegen zuidelijke Berkelruïne, de molencomplexen en het torentje de Apenstert.

Afb 52: Herinrichtinsplan Molengracht

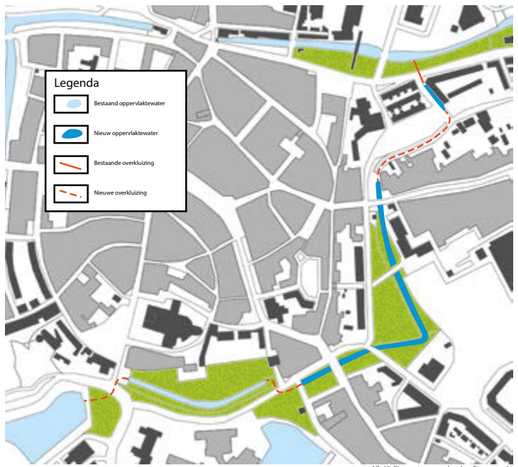
Afb 55: Watermolens voor 1890
(Bron: kijkopzutphen.nl)

Afb 53: Een romantisch beeld van de Molengracht in de 18e eeuw. Dit beeld heeft als inspiratie gediend voor het ontwerp. De wisselende waterstanden van de IJssel leverde bij laag water strandjes op. Vervolgens iets hogere grond waar bij een gemiddelde waterstand langs het water kon worden vertoefd. Deze groenzone wordt aan beide oevers beëindigd door keerwandjes en bebouwing als zijnde een fraaie boulevard langs de waterkant. De Berkelruïne is ten tijde van dit beeld al gesloopt.

Afb 54: Op de fundamenten van de oude gebouwen worden muurtjes opgemetseld

Luijendijk ontwerp

Binnengracht

Afb 62: Plan watervoerend maken Binnengracht

Ten gunste van de waterkwaliteit in de Bleek langs de Martinetsingel en het water bij de Inlaatsluis langs de Berkel en ten gunste van ruimtelijke kwaliteit moet de Binnengracht weer watervoerend en zichtbaar worden. Langs de Boompjeswal laat de stedelijke structuur het toe het water weer zichtbaar te maken. Langs de Paardenwal wordt dit door de aanwezige infrastructuur lastiger. Bovendien zal het water hier dan erg diep komen te liggen vanwege een hogere grondslag. Alleen een deel langs het Ruitershofje zal zichtbaar gemaakt kunnen worden. Een beeld zoals het hiernaast afgebeelde referentiebeeld zal niet haalbaar zijn.
Mogelijk is iets dergelijks wel haalbaar langs gasterij de Gracht zodat deze haar naam weer eer aandoet.

Afb 63: Een beek in Apeldoorn is modern ingepast binnen dicht stedelijk weefsel

Luijendijk ontwerp

Onderlaatselaak Warnsveld

Afb 64: Huidige situatie, de beek wordt te pas en te onpas overkluisd

Afb 65: Nieuwe situatie, de Onderlaatse laak is weer beleefbaar

Afb 66: Natuurspeelplaats langs het water (bron: landschapsbeheergroningen)

De onderlaatse laak in Warnsveld is tegenwoordig niet meer dan een aaneenschakeling van onaantrekkelijke waterbakken. Dit beeld kan veranderen door het aantal overkluizingen drastisch te verminderen waardoor het water weer als laak beleefbaar wordt. Naast de toepassing van bruggen verdient het de voorkeur om de oevers luwer te maken. Het water is daardoor zichtbaarder en toegankelijker voor mens en dier. Bovendien worden hiermee kansen gecreëerd voor natuurspeelplaatsen zoals die in afbeelding 66.

Vierakkerse laak

Afb 67: Schetsontwerp vispassage Vierakkerse Laak

Een vistrap maakt de migratie van vissen tussen verschillende beeksystemen weer mogelijk. Wanneer er voor een vistrap wordt gekozen in de Zuidwijken dan kan deze worden gecombineerd met flora en fauna vriendelijke oevers, verpoosplekken langs het water en een natuurlijk speelterrein zoals is voorgesteld bij de Onderlaatse Laak Warnsveld.

Graaf Ottogracht

Afb 68: Schetsontwerp Verpoosplek Graaf Ottogracht

Schetsontwerp van het 'haventje' Bij de kruising Emmerikseweg - Gerard Doustraat. Nu ligt het water nog erg verborgen. In het ontwerp wordt het water weer zichtbaar en beleefbaar.

Bijlage B

gestuurd door Hans Grotenhuis (Vogelwerkgroep Zutphen e.o. en de Stichting Waardevol Warnsveld)

Ruimte voor natuur en schoon water met goed oeverbeheer
Bron o.a. brochure Ruimte voor groei van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Uitgangspunten:

- Waterlopen zijn de ecologische vingers van het buitengebied de stad in;
- Waterlopen en oevers zijn belangrijke leef- en voortplantingsgebieden van algemene en zeldzame planten en dieren. Zo leggen in de begroeide oeverzone vissen, kikkers, padden en salamanders hun eieren, evenals libellen en waterjuffers waarvan de larven maanden later er de kant op kruipen en als voedsel kunnen dienen voor vogels, komen zoogdieren er drinken en maken watervogels als fuut, dodaars en meerkoet er hun nest of zoeken er bescherming bij gevaar. De oeverzone biedt tevens een goed biotoop aan planten die van drasse matig voedselarme bodem houden, soorten die uit de graslanden verdreven zijn. Tussen de vegetatie broeden eenden en in rietkragen kleine karekieten
- Het hele ecosysteem van waterloop en oever zorgt voor helder en schoon water met een grote soortenrijkdom aan flora en fauna, mits het op een extensieve en natuurvriendelijke manier wordt beheerd;
- Pilotprojecten met natuurvriendelijk oeverbeheer in Noord-Holland toonden aan dat de soortenrijkdom sterk toenam en de waterkwaliteit verbeterde. Zo verdween de grote hoeveelheid kroos en kwamen er meer water- en oeverplanten en vissen en verbeterde de waterkwaliteit
- Natuurvriendelijk oeverbeheer waarbij niet alles jaarlijks wordt geschoond (= extensief oeverbeheer) is zeker mogelijk bij de waterlopen waar voldoende doorstroming is. Deze waterlopen met 'overreedde' hebben niet alleen een doorstromingsfunctie, maar dienen ook als waterberging. De ruimte van de waterberging neemt bij extensief oeverbeheer niet af en biedt de natuur kansen;
- Natuurvriendelijk oeverbeheer gaat ongewenste afkalving van oevers tegen en biedt muskusratten minder gelegenheid om de oevers te vergraven.
- Extensief oeverbeheer brengt minder kosten met zich mee dan het standaard jaarlijks schonen.

Richtlijnen voor natuurvriendelijk oeverbeheer:

- Voer de werkzaamheden pas uit na het bloei- en broedseizoen, dus vanaf tweede helft september
- Controleer de oevers (fuut, dodaars) en rietkragen (kleine karekiet) op broedende vogels
- Liever knippen en maaien dan vegen en hakkelen
- Niet al het onderhoud gelijk en niet alles op dezelfde manier
- Voer het onderhoud uit in verschillende perioden, laat waar het kan stukken begroeiing staan en varieer per jaar, zodat er altijd planten blijven staan waar vogels, vissen, indekten, amfibieën en andere dieren zowel boven als onder water een schuilplaats kunnen vinden
- Laat het maaisel en bagger en organisch materiaal uit de sloot niet langs de oever in het talud liggen, maar voer het af of zet het in ieder geval voorbij de insteek, zodat de oevervegetatie niet wordt verstikt of verrijkt met voedingsstoffen.

Bijlage C

voorstel (her)inrichten oever rondom het grachtenwater van het appartementencomplex Laakse Laan in Zutphen)

VvE "Residentie Laaksche Veld"
p/a Laakse Laan 79a
7207 NB Zutphen
T + 31 (0) 575 - 84 51 90
M + 31 (0) 6 - 531 99 698
E-mail janbouwman@upcmail.nl

KvK 08204492

Aan: Dhr. Jaap Meijer

Datum: 9 september 2016
Onderwerp: voorstel (her)inrichten oever rondom het grachtenwater van het appartementencomplex Laakse Laan in Zutphen
Bijlagen: productie 1, 2, 3, 4 en 5

Beste heer Meijer,

In aansluiting op uw oproep in **CONTACT Zutphen Warnsveld van 21 juli 2016** ontvangt u - namens bestuur en bewoners van het appartementencomplex - genaamd "Residentie Laaksche Veld" - aan de Laakse Laan in Zutphen, een herinrichtingsvoorstel.
Wij hopen te gelegener tijd met vertegenwoordigers van belanghebbende uitvoeringsinstanties constructief te kunnen samenwerken en de gewenste situatie te bereiken.

Achtereenvolgens ga ik in op de **bestaande** en de **gewenste** gracht/oever situatie.

Bestaande situatie
De bewoners zijn niet tevreden, er is namelijk sprake van te veel (oever)wildgroei en dat komt de leefbaar- en de verbondenheid absoluut niet ten goede.
De rietkragen rondom de gracht staan er te verwilderd bij, er is geen maatwerk in het maaibeheer hetgeen resulteert in uitersten, namelijk het volledig kaal maaien in het najaar en in de zomer de wildgroei.
Zie bijlage; productie 1, de huidige, ongewenste situatie!
Tot op heden is het ons helaas (nog) niet gelukt om met de maaibeheer verantwoordelijken tot passende afspraken te komen.
Uw oproep/artikel om een (her)inrichtingsvoorstel te doen is voor ons koren op de molen!

Gewenste situatie
Ons streven is er op gericht een maximale bijdrage te leveren aan het verrijken van de natuurlijke leefomgeving in- en rondom ons grachtenwater.
Wij willen dat flora en fauna maximaal tot wasdom kan komen en daarvoor is het herinrichten van de oevers de basis.
Hierover hebben wij reeds enkele jaren nagedacht en al eerder een herinrichtingsvoorstel aan het Waterschap gedaan. Hieruit blijkt dat ook destijds een verbeterde groenaankleding de bovontoon voerde.

Wij zijn er van overtuigd dat herinrichten van de oevers de leefomgeving daadwerkelijk verbetert zodat deze biotoop voor kikkers, vissen, rivierkreeften, vlinders, libellen, water- en (riet)vogels en allerlei insecten een gezonder en blijvend karakter krijgt.
Zo geven wij - voor nu en toekomst - gezamenlijk positieve impulsen aan de leefbaar- en verbondenheid.

Te dikwijls constateren wij dat sommige oever- en waterdieren opeens verdwenen zijn terwijl hun leefomgeving aan de Laakse Laan voor hen blijvend moet zijn.
Met betrekking tot het herinrichten hebben wij interessante ideeën, deze willen wij graag met u delen.
Anderzijds willen wij de waterloop in de gracht verbeteren, niet alleen om het geheel een attractiever aanzicht te geven - voor bewoners maar ook voor al het verkeer, welke vanaf de N348 Zutphen naderen - maar ook om de kwaliteit van het water te verbeteren.
Ongetwijfeld zal het plaatsen van waterornament(en)/fontein(en) en andere mogelijkheden om het stromen van het water in de gracht te bevorderen, het zuurstofgehalte/kwaliteit van het grachtenwater verhogen en daarmee de leefbaarheid voor rivierkreeften en vissen verbeteren.

Hoe verder
Wij verwachten dat onze bijdrage in het Blauwboek wordt opgenomen. Bovendien hopen wij binnen afzienbare tijd, met gemeentelijke- en/of vertegenwoordigers van de andere instanties, van gedachten te wisselen en de uitvoeringsplannen waar nodig toe te lichten en verder uit te werken.

Met belangstelling wachten wij uw uitnodiging af.

Namens de bewoners teken ik.

Met vriendelijke groet,

G.J.C. (Jan) Bouwman
Voorzitter bestuur VvE

Bijlagen:
Productie 1, de huidige, ongewenste situatie
Productie 2, de gewenste situatie en een beplantingsvoorstel
Productie 3, het ontwerp van de vooroever
Productie 4, afbeeldingen van de gekozen beplanting
Productie 5, oeverzwaluw-wand

Productie 1: de huidige, ongewenste situatie

Betreft: Herinrichtingsvoorstel oevers/bermbegroeiing september 2016
VvE Laaksche Veld, Laakse Laan te Zutphen

Veel groen, zowel langs als in het water.

Plein/achterzijde: Ook hier dichtgegroeid met riet

Geen "levend" water meer. Overal volledig dichtgegroeid

Veel riet, weinig water.

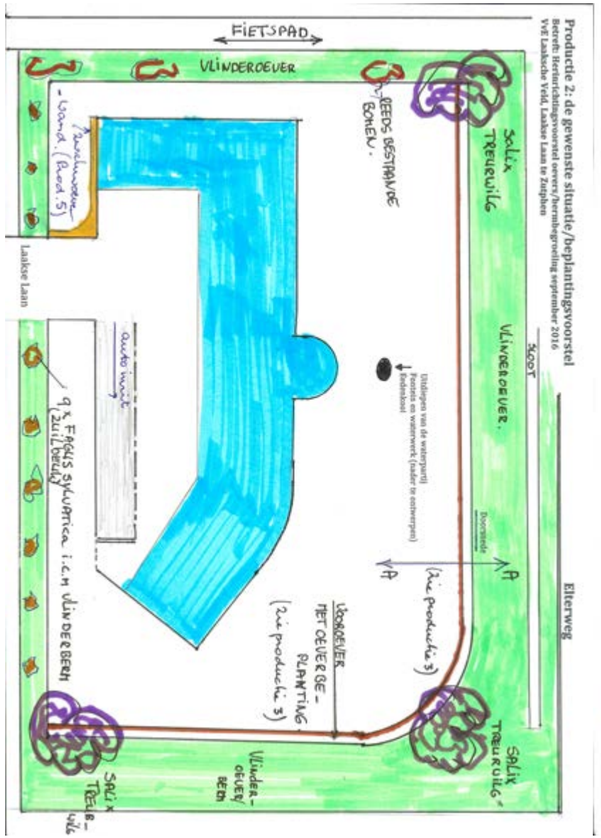
Aanzicht vanaf de weg

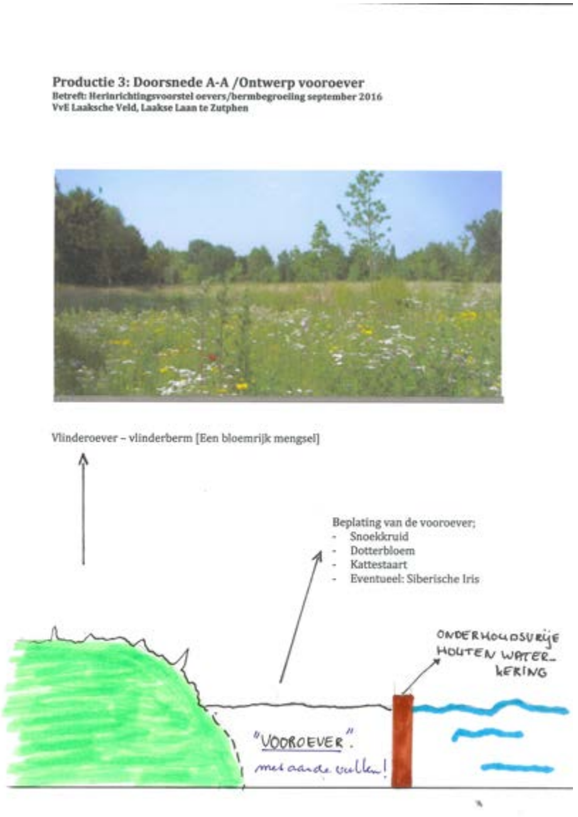

Ook van bovenaf gezien: veel groen en geen water zichtbaar (achter/pleinzijde van het gebouw)

Ook aan ziekenhuis-zijde geheel dichtgegroeid. Veel riet, weinig leven.

Productie 4: Afbeeldingen beplanting

Betreft: Herinrichtingsvoorstel oevers/bermbegroeiing september 2016
VvE Laaksche Veld, Laakse Laan te Zutphen

3 x Salix treurwilg.
Te plaatsen op de hoeken en in combinatie met de vlinderoever/ vlinderberm

9 x de zuilbeuk Fagus Sylvatica
in combinatie met de vlinderoever / vlinderberm

Beplanting vooroevers

Dotterbloem

Grote Kattestaart

Snoekkruid

Productie 5: oeverzwaluwen-wand

Betreft: Herinrichtingsvoorstel oevers/bermbegroeiing september 2016
VvE Laaksche Veld, Laakse Laan te Zutphen

Voorbeeld van een oeverzwaluw-wand

Bijlage D

voorstel kanoroute door het buitengebied ingezonden door Jasper Bloem, Geert Koppes en Han van Geel.

Rondje Laaken route

Een kanoroute van 7 uur die start in het Emerpark, de kanovaarder door het buitengebied van Zutphen en Warnsveld leidt en fraai meandert door de Berkel. De route heeft een grote variatie aan vijvers, meertjes, sloten, singelgrachten en riviertjes. De route gaat door een stadspark, een groene woonwijk, een recreatiegebied, Achterhoeks coulisselandschap, een bos, een rivierlandschap en de rand van de binnenstad van Zutphen.

Tijdsduur: 7 uur
Voor beginnende kanovaarders kan de route pittig zijn, omdat bij een aantal stuwen op de Vierakkerse Laak er (nog) geen kanostoepen zijn. Er zijn plannen om hier kanostoepen aan te leggen.

Start- en eindpunt: De steiger bij het voormalige Graaf Ottobad, ook genoemd “Graaf Ottosteiger”

Routebeschrijving

U begint op de vijver van het Waterkwartier. Deze vijver heeft springende vissen en er is een eiland voor broedende vogels. U steekt de vijver over en u gaat rechts onder een bruggetje door. Aan de linkerkant ziet u het natuureducatie centrum Driekant Buiten, voorheen bekend als de Kaardenbol en De Kas. Daarna gaat u onder de duiker van de Harenbergerweg door. Vervolgens komt u bij de laagste onderdoorgang van de gehele route, namelijk een duiker onder de Weg naar Vierakker. De doorvaarhoogte is 40 cm, bij een standaard waterpeil van 5,70 meter boven NAP. Maak zelf een goede inschatting of het past. Het is op deze locatie een kleine moeite de kano eruit te halen en daarna weer in het water te leggen. De aanleg van een kanostoep zou voor de minder ervaren kanovaarders een oplossing bieden.

U vaart door tot u bij de Vierakkerse Laak aankomt. Daar komt u op een driesprong. U gaat hier naar links en meteen daarna onder de duiker door, onder de Laan naar Eme. U bevindt zich nu in de Zuidwijken. De Zuidwijken is een jaren-zeventig “bloemkoolwijk” die in het rivierlandschap van de IJssel is aangelegd. Knotwilgen en oorspronkelijke veekeringen in de vorm van meidoornhagen zijn in het ontwerp van de wijk gehandhaafd. U vaart vervolgens tussen het Zwanevlot en Tichelkuilen en u komt langs de natuurspeeltuin De Bult aan de rechteroever. Daarna vaart u onder een, mooi met steen afgewerkte, duiker onder de Harenbergerweg.

Het eerstvolgende obstakel is een stuw tussen de Braamkamp en Moesmate. De oever is goed toegankelijk. Het is eenvoudig om hier uw kano uit het water te tillen en 10 meter verderop er weer in te leggen. U zult het niet verwachten, maar vanaf hier is het mogelijk om onder de rondweg van Zutphen door te varen en Bronsbergen te bereiken. Het enige dat u hoeft te doen is onder een lange maar goed bevaarbare duiker door te varen. De standaard doorvaarhoogte van is 80 cm bij een waterpeil van 5,70 meter boven NAP.

Na de tunnel is er een eenvoudige mogelijkheid on de kano uit het water te halen en op het Bronsbergenmeer te varen. Maar als u door wilt varen en het Rondje van de Laakenroute wilt vervolgen, dan kunt u doorvaren zonder hindernis tot aan een stuw bij de Verlengde Ooijerhoekseweg. Onderweg komt u door het waterrijke recreatiepark Bronsbergen. Hier is ook een mogelijk om een kopje koffie te drinken bij een restaurant.

Het stuk langs het bedrijventerrein is relatief kort. Vanaf de onderdoorgang onder de Lansinkweg vaart u dwars door het coulissenlandschap van de Achterhoek. Het waterpeil is hoog genoeg om een blik te kunnen werpen over het weidelandschap. U kunt hier grote karpers tegenkomen,

Na een half uur rechtdoor op de Vierakkerse Laak varen komt u bij een eenvoudige stuw. Daarna komt u bij een belemmering die iets omvangrijker is. Hier passeert u achtereenvolgens een stuw, een lage koeienbrug en een lage duiker onder de Ijzerhorst. Hier raden we aan om de kano direct bij de eerste hindernis eruit te tillen en na de duiker onder de IJzerhorst er weer in te leggen. Bij elkaar gaat het om ongeveer 40 meter afstand over een grasrijke oever.

U blijft op de Vierakkerse Laak doorvaren en gaat onder de Hekkelerdijk door. Bij de volgende driesprong gaat u naar links. Dit is het gedeelte van de route waar de waterwegen het smalst en het ondiepst zijn. Het varen vraagt hier meer inspanning. Langs de oevers ziet u de bossen van het landgoed van Hackfort. Hier bevindt zich een stuw. De oevers zijn relatief laag. Hier is de kano eenvoudig uit het water te halen.

Na het bos komt u op een driesprong. Hier gaat u naar rechts. Daarna vaart onder een duiker onder de Dennendijk. U vaart verder langs de weilanden. Daarna gaat de route onder N314 door en komt u aan de rand van de Zutphense wijk De Leesten. Hier is de vaart

een stuk breder met rietkragen aan de oevers. Hier nestelen zwanen. Zwanen kunnen vijandig reageren.

Aan het eind van de vaart komt de langste onderdoorgang. U vaart dwars onder de rotonde van de N314. Aan het einde van de tunnel bent u weer in het buitengebied. Na ongeveer 100 meter gaat u bij een driesprong naar rechts. U kunt verder varen tot aan de kruising met de Weerstraat. Hier is een stuw. U kunt hier de kano eenvoudig eruit halen.

Na ongeveer 50 meter gaat u bij een driesprong naar links. U gaat daarna onder de Lochemseweg door en daarna onder de Lage Lochemseweg. U vaart verder tot aan het punt waar de Spoorlijn Zutphen-Vorden de Berkel kruist. Vanwege een stuw moet de kano hier uit het water.

De route van het rondje Laaken gaat verder over de Berkel richting Zutphen. Vanaf dit punt kunt u ook varen naar Almen-Lochem over de Berkel of u kunt naar het Twentekanaal varen via het afleidingskanaal. Dankzij een natuurontwikkelingsproject van het waterschap is de Berkel een mooie meanderende rivier om over te varen. Dit merkt als u over de Berkel naar Warnsveld vaart. U hoeft alleen de Berkel te volgen en bij een stuw is er een kanostoep die het overtillen nog makkelijker maakt. Vanaf de stuw van Warnsveld kunt u zonder hindernissen doorvaren tot in de binnenstad van Zutphen.

U komt op de route over de Berkel langs het monumentale witte Huize 't Velde. Daarna gaat u onder de Kapperallee en vaart onder een witte voetgangersbrug waarover het Kerkpad loopt. Na Warnsveld vaart u door het Berkelpark, waar de Berkel doorheen meandert. Na het kruisen van de N348, ziet u aan de rechterkant de ijsbaan, waar een steiger is om uit te stappen.

Nadat u onder de Leeuweriklaan door bent gevaren, komt u door een bosrijk stuk Berkel. Bij de Coehoornsingel is een driesprong. De Laaken route gaat linksaf over de Graaf Ottosingel.
U kunt ook rechtsaf een uitstapje verder over de Berkel maken naar de binnenstad tot aan de IJssel. Dat is een mooie route waar u onder de Berkelruïne en in een tunnel onder de Overwelving door vaart.

De Laaken route gaat aldus verder over de Graaf Ottosingel tot aan een grote stuw aan de Tademastraat. Bij deze stuw is het hoogteverschil groot. Het zou geweldig zijn, als hier een kano-rutschbaan aangelegd zou worden. Het lijkt erop dat er genoeg water daarvoor voorhanden is.
Voor de korte termijn hopen we dat hier een kanostoep aangelegd wordt, zodat deze kanoroute voor een grotere groep toegankelijker wordt.

Na het passeren van deze ingewikkelde stuw, kunt u doorvaren tot aan het gemaal Helbergen. Blijf daar op voldoende afstand van het gemaal. De stroming is daar niet sterk, dus er is een kleine kans dat u per ongeluk tegen het gemaal aan vaart.

Voordat u bij het gemaal Helbergen komt kunt u aan de linkeroever de kano eenvoudig uit het water halen. U hoeft slechts de landtong over te steken en u kunt de kano zo in de Vierakkerse Laak leggen. Vanaf daar kunt u tot aan het beginpunt doorvaren zonder hindernissen.
In feite is het hele gebied van het Stadspark én de Zuidwijken bevaarbaar zonder dat de kano uit het water getild hoeft te worden.

Op het laatste stuk terug naar het startpunt vaart u onder de Laan van Eme, de Emmerikseweg, opnieuw onder de Weg naar Vierakker en de Harenbergerweg. U eindigt bij de Graaf Ottosteiger aan de vijver van het Waterkwartier.

NB: Let wel op dat u op deze route soms zwanen tegenkomt. Zwanen kunnen bedreigend zijn. Raak vooral niet in paniek. Mocht een zwaan een tijd voor u uit blijven zwemmen om vervolgens te gaan vliegen, houd er dan rekening mee dat hij met een grote boog terugvliegt en u van achter weer kan benaderen. Het beste dat u kunt doen is uw peddel rustig hoog boven u houden. Dan denkt de zwaan dat u een soort opperzwaan bent.

Bijlage E

Inzending van Atelier Peredur, Elbert Slikkerveer
0615157123

Waterzuivering

Natuurlijke Waterzuivering met via waterverval
Deelproject is goed mogelijk en bespreekbaar.

Onderdeel van maqette, gemaakt door Elbert Slikkerveer.

Het waterproject beoogd:
Educatie/bewustzijn/beleving , waterzuivering/verlevendiging, drinkwater onderzoek/mogelijk drinkwatervoorziening, ethertechniek werkplaats/productie en onderzoek naar "fair trade energy" en "vrije energie" in relatie tot en dienend aan het leven.

Hoe ziet het er uit:
Het water uit de omringende vervuilde natuur wordt opgestuwd en gezuiverd via natuurlijke filters, zoals helofyten. In een stevige kasruimte bevinden zich andere planten filters (livingmachine). Hier kan ook groente worden gekweekt. Na deze processen kan het water verder verrijkt worden met uitvindingen om het water meer levensenergie te geven. Dit gebeurd doormiddel van ethertechnische kunstwerken waar men ook mee kan spelen. Water vraagt namelijk om te spelen en hierdoor te leren. Veel schone technieken van Viktor Schauberger (http://www.implosie.nl/)zijn in het project verwerkt.

Verder kan het geheel dienen voor educatieve activiteiten en onderzoek naar nieuwe natuurlijke zuiveringstechnieken. Binnen de ruimte is tevens een laboratorium en productiewerkplaats voor ether technische uitvindingen, anders omschreven als morele techniek of fair trade energy.
Binnen het project komen niet enkel technieken voor die het water zuiveren en verlevendigen, maar ook grappige en leerzame technieken die b.v. van vallend water direct in elektrische stroom maken. Verder technieken waarbij water sterk genezend werkt. Kortom een uitgebreid watercentrum welke eigenlijk bedoeld was voor Ecodorp Gelderland en Park de Hoge Vucht in Breda Noord.
Voor het maken van dit waterproject wordt er een halfondergrondse ruimte gecreëerd met een stevig dak. De zo ontstane ruimte, b.v. tussen 2 heuvels, is rustgevend/meditatief ingericht wat er voor zorgt dat de mens weer gevoel en respect kan krijgen voor zijn eigen oorsprong het wezenlijke van water. Ieder mens weet dat water leven is. Maar het ervaren is een tweede ding en niet altijd vanzelfsprekend.
Het voert hier te ver om alle andere prachtige vindingen te beschrijven. Op het geheel ligt een vorm van een patent en er loopt nog een onderzoek waarom gemeente Breda het niet heeft uit laten voeren. Projectplan, haalbaarheid en draagvlak onderzoek aanwezig.

© Atelier Peredur
Elbert Slikkerveer
0615157123

De fracties van Groenlinks, Stadspartij en PvdA willen graag dat de rivieren, laken, sloten en vijvers in Zutphen en Warnsveld groener en fraaier worden. Met meer ecologische waarde, aantrekkelijker om langs te zitten, wandelen of te varen, en wellicht ook met een functie voor het opwekken van energie. Wij hadden zelf ideeën genoeg, maar veel belangrijker is wat inwoners en organisaties in de gemeente willen. We deden een oproep in de krant en op sociale media en organiseerden een publieksavond. Aan onze oproep is in grote getale gehoor gegeven. Maar liefst 86 ideeën en voorstellen werden gedaan. Het zijn voorstellen over het beheer, de inrichting, de beleving en het opwekken van energie. Opvallend is het enthousiasme om zelf een steentje bij te dragen in de uitvoering.

Alle ideeën en voorstellen vindt u in dit Blauwboek. We hopen dat u ook enthousiast wordt!

